

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA HENRIKA SAUGMANDSGORA ĒES
[HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE] SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 10. septembrī¹

Lieta C-59/19

Wikingerhof GmbH & Co. KG
pret
Booking.com BV

(*Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās – Starptautiskā jurisdikcija – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – 7. panta 1. punkts un 7. panta 2. punkts – Īpašā jurisdikcija “lietās, kas attiecas uz līgumiem” un “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu” – Jēdzieni – Starp līgumslēdzējām pusēm celto prasību par civiltiesisko atbildību kvalifikācija – Prasība par civiltiesisko atbildību, kas pamatota ar konkurences tiesību pārkāpumu

I. Ievads

1. *Wikingerhof GmbH & Co. KG* ir noslēgusi līgumu ar *Booking.com BV* par to, ka tās pārvaldītā viesnīca tiek iekļauta izmitināšanas vietu rezervēšanas tiešsaistes platformā ar tādu pašu nosaukumu. Tomēr pirmā minētā sabiedrība uzskata, ka otrā minētā savā platformā reģistrētajiem viesnīcu pārvaldniekiem izvirza netaisnīgus nosacījumus, kas ir dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kura tiem rada kaitējumu.

2. Šajā kontekstā *Wikingerhof* Vācijas tiesā cēla prasību par konkrētu darbību pārtraukšanu pret *Booking.com*, pamatojoties uz Vācijas tiesību normām konkurences jomā. Atbildētāja pamatlietā tomēr apgalvo, ka šai tiesai nav jurisdikcijas izskatīt minēto prasību. *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija), kurai par šo jautājumu ir iesniegta revīzijas sūdzība, jautā Tiesai, kā interpretēt Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās² (turpmāk tekstā – “Briseles Ia regula”).

3. Būtībā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tāda prasība, kādu *Wikingerhof* ir cēlusi pret *Booking.com*, kas balstās uz tiesību normām, kuras tiek uzskatītas par neatļautu darbību, nozīmē “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu”³ šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē – šādā gadījumā tiesas, kurā celta prasība, kompetence varētu izrietēt no šīs tiesību normas – vai uz šo prasību attiecas “lietas, kas attiecas uz līgumiem” minētās regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, ņemot vērā faktu, ka apgalvotās pretkonkurences darbības, ko pirmā sabiedrība pārmet otrajai sabiedrībai, tiek īstenotas viņu

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra regula (OV 2012, L 351, 1. lpp.).

³ Šo secinājumu turpinājumā izmantošu terminu “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību”.

līgumiskajās attiecībās, un tādā gadījumā *Wikingerhof* visticamāk būtu jāceļ sava prasība – saskaņā ar šo pēdējo minēto tiesību normu – Nīderlandes tiesā. Tādējādi *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) aicina Tiesu precizēt saturu kategorijām, ko veido minētās “lietas”, kā arī veidu, kādā šīs kategorijas ir saistītas savā starpā.

4. Iepriekšējā punktā izvirzītie jautājumi nebūt nav jauni. Attiecībā uz tiem jau pastāv ievērojama Tiesas judikatūra⁴, kas tika uzsākta pirms apmēram trīsdesmit gadiem ar spriedumiem *Kalfelis*⁵ un *Handte*⁶. Neraugoties uz to, joprojām pastāv dažas neskaidrības, it īpaši attiecībā uz to, kā kvalificēt atsevišķas prasības, kas ir tuvu aplūkoto kategoriju robežām, piemēram, prasības par civiltiesisko atbildību, kuras celtas starp līgumslēdzējam pusēm. Šīs neskaidrības, konkrēti, izriet no sprieduma *Brogstter*⁷, kurā Tiesa ir mēģinājusi formulēt abstraktu metodi šādu pēdējo minēto prasību sasaistei, bet kuras nozīme tiek regulāri apspriesta doktrīnā un valsts tiesās⁸.

5. Tādējādi šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu sniedz Tiesai iespēju virspalātas sastāvā radīt šīs judikatūras kopsavilkumu un, to darot, precizēt atlikušās neskaidrības. Šāda rīcība ir pamatota vēl jo vairāk tāpēc, ka, kopš ir stājusies spēkā Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām⁹ (turpmāk tekstā – “Romas I regula”), un Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām¹⁰ (turpmāk tekstā – “Romas II regula”), Tiesas rastie risinājumi jurisdikcijas jomā ietekmē tiesību normu kolīziju jomu. Proti, šajā jomā šīs regulas ir Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta un 7. panta 2. punkta ekvivalents, un šīs regulu kopums ir jāinterpretē pēc iespējas saskanīgāk¹¹. Turklāt skaidrojumi, ko sniegs Tiesa par šiem vispārējiem jautājumiem, izgaismos starptautisko privāttiesību normas, kas piemērojamas prasībām par civiltiesisko atbildību par konkurences tiesību pārkāpumu¹².

6. Šajos secinājumos es paskaidrošu, ka vispārīgi prasības civiltiesiskas atbildības dēļ saikne ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē vai ar “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”, šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē ir atkarīga no pamata, proti, no “līgumiska” vai “ārpuslīgumiska” pienākuma, uz kuru tā ir balstīta un uz kuru atsaucas prasītājs pret atbildētāju. Identiska domu gaita ir piemērojama prasībām par civiltiesisko atbildību, kas celtas starp līgumslēdzējam pusēm. Paskaidrošu, kādēļ, piemērojot šos principus tādai prasībai par konkrētu darbību pārtraukšanu, kādu ir cēlusi *Wikingerhof* pret *Booking.com*, kas pamatota ar konkurences tiesību pārkāpumu, ir piemērojams jēdziens “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību” otrās tiesību normas izpratnē.

4 Jāatgādina, ka ar Briseles Ia regulu tika aizstāta Padomes Regula (EK) Nr. 44/2001 (2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “Briseles I regula”), ar kuru savukārt tika aizstāta 1968. gada 27. septembrī Briselē parakstītā Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.) (turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”). Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tās sniegtā interpretācija attiecībā uz Briseles konvencijas un Briseles I regulas tiesību normām ir attiecināma uz līdzvērtīgām Briseles Ia regulas tiesību normām. Konkrēti, Tiesas sniegtā interpretācija attiecībā uz Briseles konvencijas un Briseles I regulas 5. panta 1. punktu attiecas arī uz Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu (skat. it īpaši spriedumu, 2017. gada 15. jūnijs, *Kareda*, (C-249/16, EU:C:2017:472, 27. punkts)). Tāpat judikatūra attiecībā uz divu pirmo minēto [tiesību] instrumentu 5. panta 3. punktu pēc analogijas ir piemērojama trešā minētā tiesību instrumenta 7. panta 2. punktam (skat. it īpaši spriedumu, 2017. gada 17. oktobris, *Bolagsupplysningen* un *Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, 24. punkts un tajā minētā judikatūra)). Līdz ar to šajos secinājumos ērtības labad atsaukos tikai uz pēdējo minēto regulu, citējot spriedumus un secinājumus, kas attiecas uz tiesību instrumentiem, kuri bija spēkā pirms šīs regulas, tos nenošķirot.

5 Spriedums, 1988. gada 27. septembris (189/87, EU:C:1988:459; turpmāk tekstā – “spriedums *Kalfelis*”).

6 Spriedums, 1992. gada 17. jūnijs (C-26/91, EU:C:1992:268; turpmāk tekstā – “spriedums *Handte*”).

7 Spriedums, 2014. gada 13. marts (C-548/12, EU:C:2014:148; turpmāk tekstā – “spriedums *Brogstter*”).

8 Šajā sakarā skat. jautājumus, ko nesen uzdeva *Supreme Court of the United-Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) lietā, kurā tika pasludināts 2019. gada 11. aprīļa spriedums *Bosworth* un *Hurley* (C-603/17, EU:C:2019:310), par ko Tiesai galā nebija jālemj.

9 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija regula (OV 2008, L 177, 6. lpp.).

10 Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija regula (OV 2007, L 199, 40. lpp.).

11 Skat. Romas I regulas un Romas II regulas 7. apsvērumu.

12 Jāatgādina, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV 2014, L 349, 1. lpp.), neregulē kompetences un piemērojamo tiesību jautājumus.

II. Atbilstošās tiesību normas

7. Briseles Ia regulas 16. apsvērumā ir noteikts:

“Papildus atbildētāja domicilam vajadzētu būt alternatīviem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saistība starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedības norisi. Ciešas saistības pastāvēšanai būtu jānodrošina juridiskā noteiktība un jānovērš iespējamība, ka prasību pret atbildētāju ceļ viņam saprātīgi neparedzamā dalībvalsts tiesā. [..]”

8. Šīs regulas II nodaļas 2. iedaļā “Īpašā jurisdikcija” tostarp ir ietverts minētās regulas 7. pants. Šī panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citā dalībvalstī:

- 1) a) lietās, kas attiecas uz līgumiem, – attiecīgās saistības izpildes vietas tiesās;
 - b) šā noteikuma mērķiem un, ja vien nepastāv citāda vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:
 - preču iegādes gadījumā – vieta dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu preces piegādāja vai tās būtu bijis jāpiegādā,
 - pakalpojumu sniegšanas gadījumā – vieta dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedza vai tas būtu bijis jāsniedz;
 - c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu;
- 2) lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu, – tās vietas tiesās, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu.”

III. Pamatlieta, prejudiciālais jautājums un process Tiesā

9. *Wikingerhof*, saskaņā ar Vācijas tiesībām dibināta sabiedrība Kropā (Vācija), apsaimnieko viesnīcu Šlēsvigas-Holšteinas federālajā zemē (Vācija). *Booking.com*, kuras juridiskā adrese ir Amsterdamā (Nīderlande), pārvalda izmitināšanas vietu rezervēšanas tiešsaistes platformu ar tādu pašu nosaukumu.

10. 2009. gada martā *Wikingerhof* parakstīja *Booking.com* izsniegtu tipveida līgumu. Šajā līgumā ir noteikts, ka vispārējie nosacījumi, ko piemēro pēdējā minētā sabiedrība, ir šī līguma neatņemama sastāvdaļa. Minētajā līgumā ir arī paredzēts, ka, parakstot šo līgumu, viesnīcas pārvaldnieks paziņo, ka ir saņēmis šo vispārējo nosacījumu kopiju, un apstiprina, ka ir tos izlasījis, sapratis un tiem piekritis.

11. *Booking.com* vispārējos nosacījumos tostarp ir paredzēts, ka šī sabiedrība nodod savā platformā reģistrēto viesnīcu pārvaldnieku rīcībā interneta sistēmu ar nosaukumu “Extranet”, kas tiem ļauj aktualizēt informāciju par savām viesnīcām un iepazīties ar datiem par rezervācijām, kuras veiktas ar šīs platformas starpniecību. Turklāt šajos vispārējos nosacījumos ir ietverta jurisdikcijas noteikšanas klauzula, ar kuru principā kompetence izskatīt no līguma izrietošos strīdus ir piešķirta ekskluzīvi Amsterdamas tiesām.

12. *Booking.com* ir grozījusi savus vispārējos nosacījumus vairākkārt. Ar 2015. gada 30. jūnija vēstuli *Wikingerhof* apstrīdēja vienu no šiem grozījumiem. Pēc tam šī sabiedrība cēla pret *Booking.com* prasību *Landgericht Kiel* (Ķīles apgabaltiesa, Vācija) par konkrētu darbību pārtraukšanu, pamatojoties uz Vācijas tiesību normu konkurences jomā pārkāpumu¹³. Šādā kontekstā *Wikingerhof* norādīja, ka tādi mazie viesnīcu uzņēmumi kā viņa esot spiesti slēgt līgumu ar *Booking.com*, ņemot vērā šī pēdējā minētā uzņēmuma dominējošo stāvokli starpniecības pakalpojumu un viesnīcu rezervāciju portālu tirgū. *Wikingerhof* uzskata, ka atsevišķas *Booking.com* darbības, nododot informāciju par viesnīcas rezervācijām, ir netaisnīgas un ir šī stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas ir konkurences tiesību pārkāpums. Tādējādi *Wikingerhof* lūdza šai tiesai aizliegt *Booking.com*, [neizpildes gadījumā] paredzot naudas sodu:

- norādīt savā [viesnīcu rezervācijas] platformā konkrētu cenu kā *Wikingerhof* noteiktu cenu, tai pievienojot norādi “izdevīgāka cena” vai “pazemināta cena” bez iepriekšējas *Wikingerhof* piekrišanas;
- pilnībā vai daļēji liegt *Wikingerhof* piekļuvi kontaktinformācijai, ko tās viesnīcas klienti sniedz ar minētās platformas starpniecību, un pieprasīt no *Wikingerhof*, lai saziņa ar šiem klientiem notiktu vienīgi ar *Booking.com* piedāvātās funkcijas “saziņa” starpniecību, un
- *Wikingerhof* pārvaldītās viesnīcas pozicionēšanu šajā pašā platformā veiktās meklēšanas rezultātos padarīt atkarīgu no vairāk nekā 15 % lielas komisijas naudas.

13. *Booking.com* norādīja uz *Landgericht Kiel* (Ķīles apgabaltiesa) starptautiskās un teritoriālās kompetences neesamību. Ar 2017. gada 27. janvāra spriedumu šī tiesa *Wikingerhof* prasību atzina par nepieņemamu šī iemesla dēļ. Konkrētāk, tā uzskatīja, ka *Booking.com* vispārējos nosacījumos ietvertā jurisdikcijas noteikšanas klauzula, ar kuru kompetence tiek piešķirta ekskluzīvi Amsterdamas tiesām, bija noslēgta starp pusēm likumīgi saskaņā ar Briseles Ia regulas 25. pantu un ir piemērojama attiecībā uz šādu prasību.

14. Apelācijas tiesvedībā *Oberlandesgericht Schleswig* (Federālās zemes Augstākā tiesa Šlēsvīgā, Vācija) ar 2018. gada 12. oktobra spriedumu apstiprināja pirmajā instancē pasludināto spriedumu, balstoties uz citu pamatojumu. Būtībā šī tiesa uzskatīja, ka *Landgericht Kiel* (Ķīles apgabaltiesa) kompetence nevarēja izrietēt no Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktā paredzētā noteikuma “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, jo *Wikingerhof* celtā prasība ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, šīs regulas 7. panta 1. punkta izpratnē. Tiesas, kurā celta prasība, jurisdikciju nevarētu arī noteikt, pamatojoties uz minētā 7. panta 1. punktu, jo “attiecīgās saistības izpildes vieta” šīs tiesību normas izpratnē neatrodas tās jurisdikcijas teritorijā¹⁴. Līdz ar to apelācijas tiesa neuzskatīja, ka ir nepieciešams izlemt jautājumu par to, vai *Booking.com* vispārējos nosacījumos ietvertā jurisdikcijas noteikšanas klauzula starp pamatlietas pusēm ir noslēgta likumīgi.

15. *Wikingerhof* par šo spriedumu iesniedza revīzijas sūdzību *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa), kas šo sūdzību apmierināja. Šajā kontekstā šī sabiedrība apgalvoja, ka apelācijas tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, izslēdzot Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktā paredzētā noteikuma par jurisdikciju “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, piemērošanu attiecībā uz minētās sabiedrības celto prasību.

13 Precīzāk, *Wikingerhof* savu prasību balstīja uz *Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen* (Likums par konkurences ierobežojumu novēršanu) (turpmāk tekstā – “GWB”) 33. pantu, lasot to kopsakarā ar LESD 102. pantu, kā arī uz *GWB* 18. pantu un 19. panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, un, pakārtoti, uz *GWB* 20. panta 1. punktu.

14 Proti, šī vieta ir *Booking.com* juridiskā adrese, kas atrodas Amsterdamā, kur šī sabiedrība pieņem savus lēmumus komercietās.

16. *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) norāda, ka tajā iesniegtā revīzijas sūdzība nav vēsta pret apelācijas tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru *Landgericht Kiel* (Ķīles apgabaltiesa) kompetencē nav izskatīt *Wikingerhof* prasību, kas celta atbilstoši Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktam. Šis [kasācijas] sūdzības priekšmets¹⁵ nav arī jautājums par *Booking.com* vispārējos nosacījumos iekļautās jurisdikcijas noteikšanas klauzulas likumību. Minētās sūdzības risinājums ir atkarīgs tikai no atbildes uz jautājumu par to, vai uz šādu prasību var attiekties šīs regulas 7. panta 2. punkts.

17. Šādos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Briseles Ia regulas] 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek atļauts, ka vietas, kur iestāties notikums, kas rada kaitējumu, tiesas jurisdikcijā var ietilpt prasība par konkrētu darbību pārtraukšanu, ja pastāv iespēja, ka uz pārmestajām darbībām attiecas līguma noteikumi, bet prasītājs norāda, ka šie noteikumi balstās uz atbildētāja dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu?”

18. 2018. gada 11. decembra lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika saņemts 2019. gada 29. janvārī. *Booking.com*, Čehijas valdība un Eiropas Komisija iesniedza Tiesā rakstveida apsvērumus. *Wikingerhof*, *Booking.com* un Komisija tika pārstāvētas tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanās, kas notika 2020. gada 27. janvārī.

IV. Vērtējums

19. Šīs lietas pamatā ir prasības par civiltiesisko atbildību par konkurences tiesību pārkāpumu, kuras ir celtas starp privātpersonām un kuras ir raksturīgas tā saucamajam “private enforcement”. Precīzāk, prasība, ko *Wikingerhof* ir cēlusi pret *Booking.com*, ir balstīta uz Vācijas tiesību normu, ar kurām tāpat kā ar LESD 102. pantu ir aizliegta dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, pārkāpumu. Pirmā minētā sabiedrība būtībā apgalvo, ka otrā minētā sabiedrība ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli, kas tai, iespējams, ir starpniecības pakalpojumu un viesnīcu rezervāciju portālu tirgū, nosakot netaisnīgus tirdzniecības nosacījumus¹⁶ savā platformā reģistrētajiem mazo viesnīcu pārvaldniekiem. Šajā kontekstā Tiesa nav aicināta precizēt minētā 102. panta piemērošanas jomu. Turpretī tai tiek jautāts par šādai prasībai piemērojamiem kompetences noteikumiem.

20. Tiesa jau ir nospriedusi, ka prasības par civiltiesisko atbildību, kuru pamatā ir konkurences tiesību normu pārkāpums, ietilpst “civillietu un komercietu” jomā Briseles Ia regulas 1. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi tās ietilpst šīs regulas materiāltiesiskajā piemērošanas jomā¹⁷.

21. Briseles Ia regulas 4. panta 1. punktā kā vispārīgs noteikums ir paredzēta atbildētāja domicila dalībvalsts tiesu jurisdikcija. Šajā gadījumā nav strīda par to, ka *Booking.com* domicils šīs regulas izpratnē¹⁸ atrodas Nīderlandē un ka *Wikingerhof* saskaņā ar šo tiesību normu nevarēja vērsties Vācijas tiesā.

22. Tomēr Briseles Ia regulā ir paredzēti noteikumi, kas atsevišķos gadījumos ļauj prasītājam iesūdzēt atbildētāju citas dalībvalsts tiesā¹⁹. Šajā regulā ir iekļauta arī īpašā jurisdikcija, kas attiecas uz dažādām jomām un kas sniedz prasītājam iespēju celt prasību vēl vienā vai vairākās tiesās.

15 Katrā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka uz šo jautājumu būtu jāatbild noliedzot, jo šī klauzula neatbilst Briseles Ia regulas 25. panta 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem.

16 Skat. Savienības tiesībās LESD 102. panta otrās daļas a) punktu.

17 Skat. it īpaši spriedumus, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 23.–38. punkts), un 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans* (C-451/18, EU:C:2019:635, 24. punkts). Lai gan šie spriedumi attiecas uz *Savienības* konkurences tiesību pārkāpumu, no tiem izrietošais risinājums attiecas arī uz prasībām, kuru pamatā ir šajā jomā pieņemto *valsts* tiesību normu pārkāpums. Faktiski aplūkoto tiesību normu izcelsmei šajā ziņā nav nozīmes.

18 Skat. Briseles Ia regulas 63. pantu.

19 Skat. Briseles Ia regulas 5. panta 1. punktu.

23. Šāda īpaša jurisdikcija it īpaši pastāv “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”. Attiecībā uz prasībām, kas ietilpst pirmajā kategorijā, ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu prasītājam tiek ļauts celt prasību “attiecīgās saistības izpildes vietas tiesā”. Attiecībā uz otrās kategorijas prasībām šīs regulas 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka tās var celt “tās vietas [tiesās], kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu”.

24. Tādējādi prasītājam piedāvātā jurisdikcijas izvēles iespēja atšķiras atkarībā no attiecīgās prasības kvalifikācijas. Šajā gadījumā pamatlietas dalībnieki nav vienprātis par to, kurai no iepriekšējā punktā minētajām kategorijām būtu jāpiesaista *Wikingerhof* celtā prasība. Faktiski iznākums *Booking.com* celtajai iebildei par kompetences neesamību ir atkarīgs no šīs kvalifikācijas: lai arī “vieta, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu” Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē, var atrasties tās Vācijas tiesas jurisdikcijā²⁰, kurā vērsās prasītāja pamatlietā, apelācijas tiesvedībā tika konstatēts, ka tā tas nav attiecībā uz “attiecīgās saistības izpildes vietu” šīs regulas 7. panta 1. punkta izpratnē²¹.

25. Kā norāda iesniedzējtiesa, no Tiesas judikatūras izriet, ka prasības par civiltiesisko atbildību, kuru pamatā ir konkurences tiesību normu pārkāpums, principā ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē²².

26. Tomēr prasībai, kas tiek aplūkota šajā lietā, ir tāda īpatnība, ka tā ir *celta starp līgumslēdzējām pusēm* un ka apgalvotās pretkonkurences darbības, ko *Wikingerhof* pārmet *Booking.com*, *materializējās to līgumiskajās attiecībās*, jo tās izpaužoties tādējādi, ka otrā minētā sabiedrība šo [līgum]attiecību ietvarā ir noteikusi netaisnīgus tirdzniecības nosacījumus pirmajai minētajai sabiedrībai. Turklāt ir iespējams, ka uz dažām vai pat visām²³ šīm apstrīdētajām darbībām attiecas konkrētajam līgumam piemērojamo vispārējo nosacījumu noteikumi. Tātad ir jānoskaidro, vai šādos apstākļos kvalifikācija “līgumisks” prevalē pār kvalifikāciju “ārpuslīgumisks” atbilstoši Briseles Ia regulai.

27. *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāatbild noliedzoši. Tāpat kā *Wikingerhof* un Komisija es piekritu šim viedoklim. Pretējā nostāja, ko aizstāv *Booking.com* un Čehijas valdība, manuprāt, atspoguļo neskaidrības, kas Tiesas judikatūrā aptver robežu starp “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”. Kā norādīju šo secinājumu ievadā, šī lieta sniedz Tiesai labu iespēju radīt šīs judikatūras kopsavilkumu un novērst šīs neskaidrības. Līdz ar to atgādināšu galvenās atziņas (A iedaļa), pirms īpaši izvērtēju konkrēto gadījumu saistībā ar prasību par civiltiesisko atbildību, kas celtas starp līgumslēdzējām pusēm, kvalifikāciju

20 Jāuzsver ka Tiesai netiek jautāts par Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktā paredzētā jurisdikcijas kritērija interpretāciju. Vēlos tikai atgādināt, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vārdu salikums “vieta, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu”, attiecas gan uz vietu, kur kaitējums ir materializējies, gan uz vietu, kur iestājies šo kaitējumu radījušais notikums. Tādējādi, kad šīs abas vietas nesakrīt, atbildētāju – pēc prasītāja izvēles – var iesūdzēt vienas vai otras šīs vietas tiesā (skat. it īpaši spriedumus, 1976. gada 30. novembris, *Bier* (21/76, EU:C:1976:166, 24. un 25. punkts), kā arī 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans* (C-451/18, EU:C:2019:635, 25. punkts un tajā minētā judikatūra)). Attiecībā uz prasībām par civiltiesisko atbildību, kuru pamatā ir konkurences tiesību pārkāpums, kaitējumu radījušā notikuma iestāšanās vieta – pret konkurenci vērstas vienošanās jomā – atbilst vietai, kur šī vienošanās ir noslēgta (skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 43.–50. punkts) un – dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jomā – atbilst vietai, kurā ļaunprātīgā izmantošana ir īstenota (skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūlijs, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-27/17, EU:C:2018:533, 52. punkts)). Par vietu, kurā materializējies kaitējums, Tiesas judikatūrā tiek uzskatīts tirgus, ko skārusi pretkonkurences rīcība, kurā, kā apgalvo cietušais, tam ir radušies zaudējumi (skat. spriedumus, 2018. gada 5. jūlijs, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-27/17, EU:C:2018:533, 37.–43. punkts), un 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans* (C-451/18, EU:C:2019:635, 27.–37. punkts)).

21 Tiesai arī netiek jautāts par šī kritērija interpretāciju. Vēlos tikai atgādināt, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai identificētu “attiecīgās saistības izpildes vietu” Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ir jānosaka pienākums, kas atbilst līgumtiesībām, ar kurām ir pamatota prasītāja prasība, un jānosaka saskaņā ar šim pienākumam piemērojamiem tiesību aktiem vieta, kur tas tika izpildīts vai kur tas ir jāizpilda (skat. it īpaši spriedumus, 1976. gada 6. oktobris, *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, EU:C:1976:133, 13. punkts), un *De Bloos* (14/76, EU:C:1976:134, 13. punkts)). Tomēr šīs “izpildes vietas” autonomais kritērijs šīs regulas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts attiecībā uz preču iegādes līgumiem un pakalpojumu sniegšanas līgumiem. Šajā kontekstā Tiesa izvēlas līguma izpildes vietas autonomu un faktisku noteikšanu neatkarīgi no pienākumu veida, piešķirot dominējošu nozīmi līguma noteikumiem (skat. it īpaši spriedumus, 2007. gada 3. maijs, *Color Drack* (C-386/05, EU:C:2007:262); 2009. gada 23. aprīlis, *Falco Privatstiftung* un *Rabitsch* (C-533/07, EU:C:2009:257), kā arī 2010. gada 25. februāris, *Car Trim* (C-381/08, EU:C:2010:90)).

22 Skat. it īpaši spriedumus, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 28. punkts); 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 43. punkts), kā arī 2018. gada 5. jūlijs, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-27/17, EU:C:2018:533, 51. punkts).

23 *Wikingerhof* un *Booking.com* šajā jautājumā nav vienprātis. Pie šī aspekta atgriezīšos it īpaši šo secinājumu C iedaļā.

(B iedaļa). Šajā kontekstā izklāstīšu dažas pārdomas, kas radušās manos secinājumos lietā *Bosworth un Hurley*²⁴. Visbeidzot, no minētās judikatūras izrietošo vērtējuma ietvaru es piemērošu tādas prasības par atbildību, kas pamatota ar konkurences tiesību normu pārkāpumu, gadījumam, kādu šajā lietā ir cēlusi *Wikingehof* pret *Booking.com* (C iedaļa).

A. Tiesas judikatūras galvenās atziņas saistībā ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”

28. Vispirms ir jāatgādina, ka Briseles Ia regulā nav sniegta šīs regulas 7. panta 1. punktā minēto “lietu, kas attiecas uz līgumiem”, definīcija vai tās 7. panta 2. punktā minēto “lietu, kas attiecas uz neatļautu darbību”, definīcija. Tomēr šo kategoriju saturs nebūt nav acīmredzams. Lai gan tās atspoguļo labi zināmus civiltiesību jēdzienus – “līgumu” un “neatļautu darbību”, šo jēdzienu kontūras dalībvalstīs atšķiras. Turklāt pastāv būtiskas atšķirības starp minētās regulas redakcijām dažādās valodās attiecībā uz vienu²⁵ un otru²⁶ tiesību normu.

29. Šajā kontekstā Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka “lietas, kas attiecas uz līgumiem” un “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību” Briseles Ia regulas izpratnē ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni, kas ir jāinterpretē, galvenokārt atsaucoties uz minētās regulas sistēmu un mērķiem, lai nodrošinātu tajā paredzēto jurisdikcijas noteikumu vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs²⁷. Tādējādi prasības piesaiste vienai vai otrai kategorijai nav atkarīga konkrēti no risinājumiem, kas paredzēti tās valsts tiesībās, kur atrodas tiesa, kurā ir celta prasība (tā sauktais “lex fori”).

30. Attiecībā uz Briseles Ia regulas sistēmu Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka tā ir balstīta uz šīs regulas 4. panta 1. punktā paredzēto vispārīgo noteikumu par atbildētāja domicila dalībvalsts tiesu jurisdikciju un ka tās 7. pantā ietvertā īpašā jurisdikcija ir atkāpe no šī vispārīgā noteikuma, kura kā tāda ir interpretējama šauri²⁸.

31. Attiecībā uz Briseles Ia regulas mērķiem ir jāatgādina, ka vispārīgi šajā regulā paredzēto jurisdikcijas noteikumu mērķis ir nodrošināt tiesisko drošību un šajā kontekstā stiprināt dalībvalstu teritorijā reģistrēto personu tiesisko aizsardzību. Šajā ziņā šiem jurisdikcijas noteikumiem ir jābūt ļoti paredzamiem – prasītājam ir jābūt iespējai viegli noteikt tiesas, kurās viņš var celt savu prasību, un atbildētājam ir jāvar saprātīgi paredzēt tiesas, kurās viņš var tikt iesūdzēts. Turklāt minēto noteikumu mērķis ir nodrošināt pareizu tiesvedības norisi²⁹.

24 C-603/17, EU:C:2019:65 (turpmāk tekstā – “mani secinājumi lietā *Bosworth un Hurley*”).

25 Vārdu salikumam “matière contractuelle” [latviski – “lietas, kas attiecas uz līgumiem”], kas izmantots Briseles Ia regulas franču valodas versijā, kurai atbilst tostarp šīs regulas versija spāņu, itāļu, portugāļu, rumāņu, somu un dāņu valodā, ir salīdzinoši plašs tvērums. Savukārt angļu valodas versijā (“in matters relating to a contract”), uz kuru ir balstītas it īpaši bulgāru, horvātu, holandiešu vai zviedru valodas versijas, nozīmē, ka tiek prasīts, lai pastāvētu līgums, vienlaikus pieņemot, ka pietiek ar vienkāršu saikni starp līgumu un prasību. Savukārt vācu valodas redakcija ir ievērojami precīzāka un tādējādi stingrāka nekā pārējās (“wenn ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag den Gegenstand des Verfahrens bilden”).

26 Franču valodas versijai atbilst konkrēti vācu, spāņu, itāļu, horvātu un rumāņu valodas versijas. Angļu valodas versija (“in matters relating to tort, delict or quasi-delict”) tai ir tuva. Holandiešu valodas versijā (“ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad”) ir skaidra atsauce uz ārpuslīgumisko saistību konceptu. Portugāļu valodas versija (“Em matéria extracontratual”) ir plašāka, jo tajā ir atsauce uz visām ārpuslīgumiskām saistībām. Visbeidzot, dāņu (“i sager om erstatning uden for kontrakt”), somu (“sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan”) un zviedru valodas versijā (“om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden”) ir atspoguļota prasības par kaitējuma atlīdzināšanu ideja līguma neesamības gadījumā.

27 Attiecībā uz jēdzienu “lietas, kas attiecas uz līgumiem” skat. it īpaši spriedumus, 1983. gada 22. marts, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, 9. un 10. punkts), kā arī 2018. gada 4. oktobris, *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:805, 38. punkts un tajā minētā judikatūra). Saistībā uz jēdzienu “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību” skat. it īpaši spriedumus *Kalfelis* (15. un 16. punkts), kā arī 2017. gada 17. oktobris, *Bolagsupplysningen un Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Skat. it īpaši spriedumus *Kalfelis* (19. punkts); 1998. gada 27. oktobris, *Réunion européenne* u.c. (C-51/97, EU:C:1998:509, 16. punkts), kā arī 2018. gada 4. oktobris, *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:805, 37. punkts).

29 Skat. it īpaši spriedumus, 2002. gada 19. februāris, *Besix* (C-256/00, EU:C:2002:99, 26. punkts), un 2003. gada 10. aprīlis, *Pugliese* (C-437/00, EU:C:2003:219, 16. punkts).

32. Īpašās jurisdikcijas “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, kuras paredzētas attiecīgi Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktā un 7. panta 2. punktā, mērķis ir it īpaši nodrošināt tuvumā esamību, kam ir jākonkretizē abas iepriekšējā punktā minētās prasības. Šajā ziņā Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka ar šīm tiesību normām prasītājam sniegtā izvēles iespēja tika ieviesta, ņemot vērā – “lietās”, uz kurām tās attiecas, – īpaši ciešas saiknes pastāvēšanu starp prasību un tiesu, kurai tā varētu būt jāizskata, lai nodrošinātu procesa lietderīgu organizāciju³⁰. Proti, “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, “attiecīgās saistības izpildes vietas” tiesa ir vispiemērotākā lietas izlemšanai, it īpaši tuvuma un pierādījumu iegūšanas viegluma dēļ. “Lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, tas pats attiecas uz “vietas, kur iestāties vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu”, tiesu³¹. Šādas ciešas saiknes pastāvēšana vienlaikus nodrošina tiesisko drošību, novēršot iespēju, ka atbildētājs tiek iesūdzēts tiesā, kuru viņš nevarēja saprātīgi paredzēt.

33. Ņemot vērā šos vispārīgos apsvērumus, Tiesa, pakāpeniski ieviešot savu judikatūru, ir sniegusi autonomas “lietu, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietu, kas attiecas uz neatļautu darbību”, definīcijas. Šīs definīcijas es izvērtēju pēc kārtas divās turpmākajās apakšiedaļās.

1. “Lietu, kas attiecas uz līgumiem”, definīcija Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē

34. “Lietu, kas attiecas uz līgumiem”, definīcijas Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē pirmo uzmetumu Tiesa formulēja spriedumā *Handte*, saskaņā ar kuru šis jēdziens “nevar tikt saprasts kā tāds, kas attiecas uz situāciju, kurā nepastāv pušu savstarpējas saistības, ko tās brīvprātīgi uzņēmušas”³².

35. Šo definīciju Tiesa konsolidēja spriedumā *Engler*³³. Pamatojoties uz konstatējumu, ka pienākuma identificēšana ir nepieciešama minētā 7. panta 1. punkta piemērošanai, jo jurisdikcija saskaņā ar šo tiesību normu tiek noteikta atkarībā no vietas, kurā ir izpildīts vai ir jāizpilda “pienākums, kas ir prasības pamatā”, Tiesa ir nospriedusi – lai piemērotu minēto tiesību normu, “vispirms jānosaka juridisks pienākums, ko persona ir uzņēmusies attiecībā pret citu personu, un uz kuru balstās prasītāja prasība”³⁴.

36. No šīs definīcijas, kas turpmāk Tiesas judikatūrā ir pastāvīga³⁵, izriet divi kumulatīvi nosacījumi: prasība attiecas uz “lietām, kas attiecas uz līgumiem” Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, ja 1) tā attiecas uz “līgumsaistībām”, ko saprot kā “juridiskas saistības, kuras brīvprātīgi uzņemas viena persona attiecībā pret otru”³⁶, un, 2) konkrētāk, šī prasība ir pamatota ar šo “pienākumu”.

30 Skat. Briseles Ia regulas 16. apsvērumu. Skat. arī spriedumus, 1976. gada 6. oktobris, *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, EU:C:1976:133, 13. punkts); 1997. gada 20. februāris, *MSG* (C-106/95, EU:C:1997:70, 29. punkts), kā arī 2017. gada 17. oktobris, *Bolagsupplysningen* un *Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, 26. punkts).

31 Attiecībā uz Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu skat. spriedumu, 2002. gada 19. februāris, *Besix* (C-256/00, EU:C:2002:99, 30. un 31. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra), un attiecībā uz šīs regulas 7. panta 2. punktu skat. spriedumu, 2017. gada 17. oktobris, *Bolagsupplysningen* un *Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, 26. un 27. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

32 Spriedums *Handte*, 15. punkts.

33 Spriedums, 2005. gada 20. janvāris (C-27/02, EU:C:2005:33).

34 Spriedums, 2005. gada 20. janvāris, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, 45. un 51. punkts).

35 Skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 39. punkts), kā arī 2019. gada 5. decembris, *Ordre des avocats du barreau de Dinant* (C-421/18, EU:C:2019:1053, 25. un 26. punkts).

36 Tiesa šo definīciju ir transponējusi Romas I regulā atbilstoši Briseles Ia, Romas I un Romas II regulas interpretācijas saskaņotības mērķim (skat. šo secinājumu 5. punktu). Tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru jēdziens “līgumsaistības” Romas I regulas izpratnē apzīmē “juridiskas saistības, kuras brīvprātīgi uzņemas viena persona attiecībā pret otru”. Skat. spriedumu, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance* un *Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 44. punkts).

37. Attiecībā uz *pirmo nosacījumu* Tiesa ir precizējusi, ka “līgumsaistības” aptver, pirmkārt, saistības, kam pamatā³⁷ ir līgums³⁸, proti, būtībā divu pušu brīvprātīgi noslēgtu vienošanos³⁹. Pēc tam, “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, Tiesa pēc analogijas iekļāva attiecības, kas ir tuvas līgumiem, jo rada starp attiecīgajām personām “tāda paša veida ciešu saikni”, kāda veidojas starp līgumslēdzējām pusēm. Tas pats attiecas tostarp uz saikni starp apvienību un tās dalībniekiem, kā arī saikni starp apvienības dalībniekiem⁴⁰, uz attiecībām starp sabiedrības akcionāriem, kā arī uz attiecībām starp akcionāriem un viņu dibināto sabiedrību⁴¹, uz saikni starp vadītāju un sabiedrību, ko viņš vada, kā paredzēts sabiedrību tiesībās⁴², vai uz pienākumiem, ko saskaņā ar tiesību normām uzņemas dzīvojamās ēkas kopīpašnieki saistībā ar kopīpašumu⁴³. Visbeidzot, tā kā, lai piemērotu Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu, “nav prasīta līguma noslēgšana”, bet tikai “pienākuma identificēšana”⁴⁴, Tiesa ir nospriedusi, ka “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, attiecas arī uz pienākumiem, kas jāpilda nevis brīvprātīgi noslēgtas vienošanās dēļ, bet brīvprātīgu vienpusēju saistību dēļ, ko uzņēmusies viena persona attiecībā pret citu. Tā tas ir it īpaši attiecībā uz laimesta solījumu, ko tirgotājs sniedzis patērētājam⁴⁵, un vienkāršā vekseļa galvnieka saistībām pret šī vekseļa saņēmēju⁴⁶.

38. Proti, Tiesa izmanto jēdziena “līgumsaistības” Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē “elastīgāku” interpretāciju⁴⁷. Sākotnēji šis konstatējums var pārsteigt, ņemot vērā pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru šī tiesību norma ir jāinterpretē šauri. Es uzskatu, ka faktiski ar šo prasību Tiesai tiek vienīgi aizliegts neievērot minētās tiesību normas skaidro formulējumu un tai piešķirt plašāku interpretāciju, nekā to prasa tās mērķis⁴⁸. Tālab man šķiet iespējami pamatoti kategoriju, kuru veido “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, interpretēt tā, lai tajā iekļautu līgumiem tuvus institūtus pareizas starptautiskās tiesvedības norises nolūkā⁴⁹.

37 Manuprāt, Tiesa ar šo formulējumu vēlējas norādīt uz saistībām, kas ir saistošas *līguma dēļ*. Proti, līgumsaistības vienlaikus ir tās, ko līgumslēdzējas puses ir noteikušas līgumā, un tās, kas likumā ir noteiktas kā papildu vai obligātas saistības šāda veida līgumiem. Jebkurā gadījumā līgumsaistību *galvenais avots* ir rodams tiesību normās, jo tās ir saistošas pusēm tikai tad, ja tas ir paredzēts likumā (skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (50. zemsvitras piezīme)).

38 Skat. it īpaši spriedumus, 1976. gada 6. oktobris, *De Bloos* (14/76, EU:C:1976:134, 14. un 16. punkts); 2017. gada 15. jūnijs, *Kareda* (C-249/16, EU:C:2017:472, 30. punkts), kā arī 2018. gada 7. marts, *flightright* u.c. (C-274/16, C-447/16 un C-448/16, EU:C:2018:160, 59. punkts). Visas saistības, kas izriet no līguma, ir jāuzskata par “brīvprātīgi uzņemtām”, un nav nepieciešams, lai persona, kas uzņēmusies saistības, būtu katrai no tām piekritusi individuāli. Piekritot noslēgt līgumu, puses uzņemas visus pienākumus, kas izriet no viņu saistībām.

39 Skat. it īpaši spriedumu, 2002. gada 11. jūlijs, *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436, 49. punkts). Nesen Tiesa līgumam pielīdzināja “klusējot nodibinātas līgumattiecības” (skat. spriedumu, 2016. gada 14. jūlijs, *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, 24.–27. punkts)).

40 Skat. spriedumu, 1983. gada 22. marts, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, 13. punkts).

41 Skat. spriedumu, 1992. gada 10. marts, *Powell Duffryn* (C-214/89, EU:C:1992:115, 16. punkts).

42 Skat. spriedumu, 2015. gada 10. septembris, *Holterman Ferho Exploitatie* u.c. (C-47/14, EU:C:2015:574, 53. un 54. punkts).

43 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. maijs, *Kerr* (C-25/18, EU:C:2019:376, 27.–29. punkts).

44 Skat. it īpaši spriedumus, 2002. gada 17. septembris, *Tacconi* (C-334/00, EU:C:2002:499, 22. punkts), un 2019. gada 8. maijs, *Kerr* (C-25/18, EU:C:2019:376, 23. punkts).

45 Skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, 53. punkts).

46 Skat. spriedumu, 2013. gada 14. marts, *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 48. un 49. punkts).

47 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, 48. punkts).

48 Pēc analogijas skat. spriedumus, 1977. gada 14. decembris, *Sanders* (73/77, EU:C:1977:208, 17. un 18. punkts), un 1992. gada 26. marts, *Reichert un Kockler* (C-261/90, EU:C:1992:149, 25. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa [F. G. Jacobs] secinājumus lietā *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2001:690, 44.–46. punkts).

49 Šajā pašā nozīmē skat. Minois, M., *Recherche sur le droit international privé des obligations*, LGDJ, Parīze, 2020, 174.–180. lpp.

39. Attiecībā uz *otro nosacījumu* no Tiesas judikatūras izriet, ka prasība neietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē tikai tādēļ, ka tai ir tuvāka vai tālākā saistība ar “līgumsaistībām”. Turklāt ir nepieciešams, lai šī prasība būtu pamatota ar šādām saistībām. Tātad, kā Tiesa nesē ir nospriedusi, šīs tiesību normas piemērošana ir atkarīga no “prasības pamata”⁵⁰. Citiem vārdiem sakot, prasītājam ir jāatsaucas uz tādām pašām saistībām, lai pamatotu minēto prasību⁵¹.

40. Ar šo nosacījumu Tiesa, manuprāt, pamatoti rezervē noteikuma par jurisdikciju “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, kurš paredzēts Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktā, piemērošanu *līgumtiesiska rakstura* prasībām, proti, prasībām, kas būtībā izvirza galvenokārt ar līgumtiesībām saistītus jautājumus⁵² vai, citiem vārdiem sakot, jautājumus, uz kuriem attiecas līgumtiesību joma (tā sauktais “lex contractus”) Romas I regulas izpratnē⁵³. Tādējādi Tiesa saskaņā ar šīs tiesību normas mērķi par tuvumā esamību nodrošina, ka līgumsaistību izpildes vietas tiesa lemj būtībā par līdzīgiem jautājumiem⁵⁴. Dziļākā būtībā Tiesa nodrošina “lietu, kas attiecas uz līgumiem”, iekšējo saskaņotību veidā, kādā tā ir iecerēta – attiecībā uz jurisdikcijas noteikumiem – šajā 7. panta 1. punktā un attiecībā uz normu kolīziju – Romas I regulā⁵⁵.

41. Konkrēti, šiem diviem kritērijiem atbilst un tādējādi uz tiem attiecas “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, minētā 7. panta 1. punkta izpratnē, prasības par “līgumsaistību” piespiedu izpildi⁵⁶ vai prasības par civiltiesisko atbildību, vai prasības atcelt [līgumu] šādas saistību neizpildes dēļ⁵⁷. Visos šajos gadījumos attiecīgās saistības atbilst “līgumtiesībām”, kas pamato prasītāja prasību. Lai noteiktu tās pamatotību, tiesai, kas izskata lietu, ir jālemj būtībā par līgumiska rakstura jautājumiem – tādiem kā attiecīgo saistību saturs, veids, kādā tās bija jāizpilda, to neizpildes sekas utt.⁵⁸. “Lietās, kas attiecas

50 Spriedumi, 2018. gada 7. marts, *flightright* u.c. (C-274/16, C-447/16 un C-448/16, EU:C:2018:160, 61. punkts); 2018. gada 4. oktobris, *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:805, 48. punkts), kā arī 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia* (C-215/18, EU:C:2020:235, 44. punkts).

51 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 1988. gada 8. marts, *Arcado* (9/87, EU:C:1988:127, 12. un 13. punkts). Šī ideja dažādos veidos ir pausta 1976. gada 6. oktobra spriedumā *De Bloos* (14/76, EU:C:1976:134): “līgumsaistības, kas ir prasības pamatā” (11. punkts), “pienākums [..], kas atbilst līgumtiesībām, ar kurām ir pamatota prasītāja prasība”, (13. punkts) vai arī “pienākums [..], kas atbilst līgumtiesībām, uz kurām atsaucas, lai pamatotu prasību” (15. punkts un rezolutīvā daļa). Skat. arī ģenerālvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus apvienotajās lietās *flightright* u.c. (C-274/16, C-447/16 un C-448/16, EU:C:2017:787, 54. punkts).

52 Šajā nozīmē skat. ģenerālvokāta A. Meirā [*H. Mayras*] secinājumus lietā *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, nav publicēti, EU:C:1976:119, Krāj., 1489. lpp.) un ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Engler* (C-27/02, EU:C:2004:414, 44. punkts). Ņemot vērā, ka Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkts ir piemērojams ne tikai līgumiem, es tādējādi norādu uz visām tiesību normām, kas uzliek pienākumus brīvprātīgu saistību dēļ, kuras viena persona ir uzņēmusies attiecībā pret citu personu.

53 Romas I regulas 12. pantā turklāt ir ietverts neizsmeļošs to jautājumu uzskaitījums, uz kuriem attiecas *lex contractus*, kas, manuprāt, sniedz atbilstošas norādes, lai noteiktu, vai prasība ietilpst “lietā, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē. Pēc analogijas skat. spriedumu, 1988. gada 8. marts, *Arcado* (9/87, EU:C:1988:127, 15. punkts).

54 Tas nenozīmē, ka līgumsaistību izpildes vietas tiesa obligāti piemēros savas [valsts] tiesības. Proti, tiesa, kurai ir jurisdikcija saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu, ne vienmēr sakrīt ar tiesību aktiem, kas noteikti saskaņā ar Romas I regulas normām. Tas arī nenozīmē, ka līgumsaistību izpildes vietas tiesa noteikti pēc būtības piemēros līgumtiesības, lai atrisinātu tajā izvirzītos jautājumus. Proti, jautājums, kas tiek uzskatīts par “līgumtiesisku” Savienības starptautisko privāttiesību instrumentu izpratnē, piemērojamajās materiālajās tiesībās varētu tikt uzskatīts par neatļautu darbību utt.

55 Šajā pašā nozīmē skat. *Minois, M.*, minēts iepriekš, 174. un 180.–186. lpp. Lai arī Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta materiāltiesiskā piemērošanas joma tādējādi atbilst Romas I regulas piemērošanas jomai, šī atbilstība nav pilnīga. Piemēram, lai arī minētais 7. panta 1. punkts ir piemērojams atsevišķām prasībām, uz kurām attiecas sabiedrību tiesības (skat. šo secinājumu 41. un 42. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru), Romas I regulas 1. panta 2. punkta f) apakšpunkts izslēdz no tās piemērošanas jomas jautājumus, ko reglamentē šīs [sabiedrību] tiesības.

56 Skat. it īpaši attiecīgās prasības lietās, kurās pasludināti spriedumi, 1987. gada 15. janvāris, *Shenavai* (266/85, EU:C:1987:11, 2. un 18. punkts); 1988. gada 8. marts, *Arcado* (9/87, EU:C:1988:127, 12. punkts), kā arī 1994. gada 29. jūnijs, *Custom Made Commercial* (C-288/92, EU:C:1994:268, 2. un 11. punkts).

57 Skat. it īpaši attiecīgās prasības lietās, kurās tika pasludināti spriedumi, 1976. gada 6. oktobris, *De Bloos* (14/76, EU:C:1976:134, 3. un 14. punkts), un 1988. gada 8. marts, *Arcado* (9/87, EU:C:1988:127, 13. punkts).

58 Šajā ziņā skat. Romas I regulas 12. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu.

uz līgumiem”, ietilpst arī prasības par līguma atzīšanu par spēkā neesošu, jo šāda prasība ir balstīta uz sagatavošanas noteikumu pārkāpumu un nozīmē, ka tiesai ir jālemj par “līgumsaistību”, kas no tā izriet, spēkā esamību⁵⁹. Lasītājam, kurš vēlas sīkāku informāciju par jēdzienu “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, norādu uz plašu doktrīnu par šo jautājumu⁶⁰.

2. “Lietu, kas attiecas uz neatļautu darbību”, definīcija Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē

42. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, kas izriet no tās sprieduma *Kalfelis*, jēdziens “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību” Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē, ietver “visas prasības, kuru mērķis ir noteikt atbildētāja atbildību un kuras nav saistītas ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, šīs regulas 7. panta 1. punkta izpratnē⁶¹.

43. No šīs definīcijas izriet divi nosacījumi: viens, apstiprinošs, ka prasībai ir jānosaka atbildētāja civiltiesiskā atbildība, un otrs, noliedzošs, saskaņā ar kuru šai prasībai nav jābūt saistītai ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”.

44. *Pirmais nosacījums* ir saistīts ar prasības priekšmetu. Tai principā ir jābūt vērstai uz to, lai tiesa atbildētājam nosaka pienākumu izbeigt rīcību, kas var radīt kaitējumu – gadījums, kad tiek celta prasība pārtraukt konkrētu darbību, kā to darīja *Wikingerhof* šajā gadījumā, vai atlīdzināt zaudējumus – gadījums, kad tiek celta prasība atlīdzināt zaudējumus⁶².

45. Tomēr arī šajā gadījumā Tiesa izmanto šī nosacījuma “elastīgāku” interpretāciju. Proti, uz prasībām par fakta konstatēšanu, ar kurām prasītājs vēlas panākt, lai tiesā tiktu konstatēts, ka atbildētājs nav izpildījis likumisku pienākumu, vai arī uz prasībām par negatīva fakta konstatēšanu, kurās prasītājs vēlas panākt, lai tiktu konstatēts, ka viņš nav veicis darbības vai pieļāvis bezdarbību, kas izraisītu viņa atbildību par neatļautu darbību attiecībā pret atbildētāju, arī var attiekties Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkts⁶³.

46. *Otrais nosacījums*, manuprāt, ir spoguļattēls tam, ko Tiesa ir izklāstījusi savā judikatūrā par “lietām, kas attiecas uz līgumiem”. Arī šajā gadījumā ir jānosaka prasības par atbildību “pamats”. Lai prasība ietilptu “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, tai ir jābūt pamatotai nevis ar “brīvrātīgi uzņemtām saistībām”, bet gan ar “likumiskiem” pienākumiem, proti, piespiedu kārtā uzņemtām saistībām, kas pastāv, lai arī atbildētājam nav bijis nodoma uzņemties jebkādas saistības attiecībā pret prasītāju, un kas izriet no kaitējumu nesoša notikuma, kurš rada tiesību aktos noteikta pienākuma pārkāpumu⁶⁴. Ar šo nosacījumu Tiesa saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktā minēto tuvumā esamības mērķi nodrošina to, ka tiesa, kas lemj par neatļautu darbību, spriež tikai par prasībām, kuras attiecas uz

59 Skat. spriedumu, 2016. gada 20. aprīlis, *Profit Investment SIM* (C-366/13, EU:C:2016:282, 54. un 58. punkts). Šajā ziņā no Romas I regulas 10. panta 1. punkta izriet, ka uz jautājumu par līguma eksistenci un spēkā esamību attiecas *lex contractus*.

60 Skat. it īpaši Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ, Parīze, 4. izdevums, 2010, 165.–177. lpp.; Briggs, A., *Civil Jurisdiction and Judgments*, *Informa Law*, Oksona, 2015, 6. izdevums, 209.–220. lpp.; Niboyet, M.-L., un Geouffre de la Pradelle, G., *Droit international privé*, LGDJ, Isilemulino, 5. izdevums, 2015, 346. un 347. lpp.; Calster (van), G., *European Private International Law*, Hart Publishing, Oksforda, 2016, 136.–139. lpp.; Magnus, U., un Mankowski, P., *Brussels Ibis Regulation – Commentary*, *ottoschmidt*, Kelne, 2016, 162.–189. lpp.; Hartley, T., *Civil Jurisdiction and Judgments in Europe – The Brussels I Regulation, the Lugano Convention, and the Hague Choice of Court Convention*, Oxford University Press, Oksforda, 2017, 107.–114. lpp., kā arī Minois, minēts iepriekš.

61 Skat. it īpaši spriedumus *Kalfelis* (18. punkts); 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 36. punkts), kā arī 2018. gada 12. septembris, *Löber* (C-304/17, EU:C:2018:701, 19. punkts).

62 Skat. it īpaši spriedumus, 1992. gada 26. marts, *Reichert* un *Kockler* (C-261/90, EU:C:1992:149, 19. un 20. punkts); 2002. gada 1. oktobris, *Henkel* (C-167/00, EU:C:2002:555, 41. punkts), kā arī 2018. gada 12. septembris, *Löber* (C-304/17, EU:C:2018:701, 21. punkts).

63 Skat. attiecīgi spriedumu, 2004. gada 5. februāris, *DFDS Torline* (C-18/02, EU:C:2004:74, 19.–28. punkts), un spriedumu, 2012. gada 25. oktobris, *Folien Fischer* un *Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 41.–54. punkts).

64 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2002. gada 17. septembris, *Tacconi* (C-334/00, EU:C:2002:499, 25. un 27. punkts); 2013. gada 18. jūlijs, *ÖFAB* (C-147/12, EU:C:2013:490, 35.–38. punkts), kā arī 2016. gada 21. aprīlis, *Austro-Mechana* (C-572/14, EU:C:2016:286, 37. un 50. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Engler* (C-27/02, EU:C:2004:414, 59. punkts).

neatļautu darbību, citiem vārdiem, par tām, kurās principā ir izvirzīti jautājumi, uz kuriem attiecas tiesību normas, kas šādas saistības uzliek. Tā arī garantē “lietu, kas attiecas uz neatļautu darbību”, iekšējo saskaņotību veidā, kādā tā ir iecerēta: attiecībā uz jurisdikcijas noteikumiem – šajā 7. panta 2. punktā un attiecībā uz koliziju normām – Romas II regulā⁶⁵.

47. Tādējādi nevar uzskatīt, kā tas dažkārt tiek rakstīts, ka Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkts ir tikai pakārtots noteikums, kas aptver visas prasības, kuras neietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, šīs regulas 7. panta 1. punkta izpratnē. Gluži pretēji, pastāv prasības, uz kurām neattiecas neviena no šīm abām tiesību normām, jo tās ir balstītas uz saistībām, kuras nav ne “līgumiskas”, ne “no neatļautas darbības izrietošas”⁶⁶.

48. Attiecībā uz pārējo Tiesa ir nospriedusi, ka Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkts aptver lielu atbildības veidu dažādību⁶⁷ – atbildību par vainu, atbildību bez vainas utt. Papildus jau minētajām prasībām par civiltiesisko atbildību konkurences tiesību pārkāpuma dēļ tiek aptvertas arī prasības negodīgas konkurences dēļ⁶⁸, intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma dēļ⁶⁹ vai tāda kaitējuma dēļ, ko nodarījuši produkti ar trūkumiem⁷⁰. Arī šeit lasītājam, kurš vēlas sīkāku informāciju par jēdzienu “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību”, es norādu plašu doktrīnu par šo jautājumu⁷¹.

B. Starp līgumslēdzējām pusēm celto prasību par civiltiesisko atbildību kvalifikācija Briseles Ia regulas piemērošanas nolūkā

49. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka dažas prasības par civiltiesisko atbildību ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, savukārt citas ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē. No tiem arī izriet, ka teorētiski šādas prasības piesaiste vienai vai otrai no šīm kategorijām ir atkarīga no cēloņa, ar kuru saprot pienākumu, ar ko šī prasība ir pamatota. Ja šis pienākums ir noteikts, pamatojoties uz līgumu vai kādām citām brīvprātīgi uzņemtām saistībām, ko viena persona uzņēmusies attiecībā pret citu personu, prasība ir “līgumiska”. Savukārt, ja attiecīgais pienākums izriet no tiesību aktos visiem noteikta pienākuma pārkāpuma neatkarīgi no jebkādām brīvprātīgi uzņemtām saistībām, prasība ietilpst “lietā, kas attiecas uz neatļautu darbību”⁷².

50. Tādējādi, ja līgums saista divas personas un viena no tām pret otru ceļ prasību par civiltiesisko atbildību, praksē var būt sarežģīti nošķirt “lietas, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību”.

65 Saskaņā ar Tiesas judikatūru “ārpuslīgumisks pienākums” Romas II regulas izpratnē ir pienākums, kas izriet no neatļautas darbības, netaisnas iedzīvošanās, *negotiorum gestio* vai “culpa in contrahendo” (skat. spriedumu, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance un Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 45. un 46. punkts)). Tomēr jāuzsver, ka, lai gan “no neatļautas darbības izrietošas saistības”, uz ko attiecas Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkts, ir Romas II regulas pamatā, šai pēdējai minētai regulai tomēr ir plašāka piemērošanas joma, jo tā attiecas ne tikai uz ārpuslīgumiskām saistībām, kas izriet no notikuma, kurš rada kaitējumu, bet arī uz tādām saistībām, kas izriet no kvazi-līgumiem, piemēram, nepamatota iedzīvošanās vai *negotiorum gestio* (skat. Romas II regulas 2. panta 1. punktu).

66 Skat. ģenerālvokāta K. K. Gulmana [C. C. *Gulmann*] secinājumus lietā *Reichert un Kockler* (C-261/90, nav publicēti, EU:C:1992:78, Krāj., 2169. lpp.); ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Engler* (C-27/02, EU:C:2004:414, 55. un 57. punkts), kā arī ģenerālvokāta M. Bobeka secinājumus lietā *Feniks* (C-337/17, EU:C:2018:487, 98. punkts). Kā norāda arī *WIKINGERHOF*, tā tas, manuprāt, ir gadījumā ar prasību par nepamatoti samaksāto maksājumu atmaksāšanu, kas balstīta uz nepamatotu iedzīvošanos, ja tā neizriet no līguma spēkā neesamības (skat. spriedumu, 2016. gada 20. aprīlis, *Profit Investment SIM* (C-366/13, EU:C:2016:282, 55. punkts)), jo tāda prasība ir pamatota ar saistībām, kas neizriet no notikuma, kurš rada kaitējumu (šajā nozīmē skat. ģenerālvokāta N. Vāla [N. *Wahl*] secinājumus lietā *Siemens Aktiengesellschaft Österreich* (C-102/15, EU:C:2016:225, 54.–75. punkts)).

67 Spriedums, 1976. gada 30. novembris, *Bier* (21/76, EU:C:1976:166, 18. punkts).

68 Skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 21. decembris, *Concurrence* (C-618/15, EU:C:2016:976), un Romas II regulas 6. panta 1. punktu.

69 Attiecībā uz autortiesību jomu skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 22. janvāris, *Hejduk* (C-441/13, EU:C:2015:28), un 2014. gada 3. aprīlis, *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215), kā arī Romas II regulas 8. pantu.

70 Skat. it īpaši spriedumu, 2009. gada 16. jūlijs, *Zuid-Chemie* (C-189/08, EU:C:2009:475), un Romas II regulas 5. pantu.

71 Skat. it īpaši Gaudemet-Tallon, H., minēts iepriekš, 217.–219. lpp.; Briggs, A., minēts iepriekš, 238.–250. lpp.; Calster (van) G., minēts iepriekš, 144.–147. lpp.; Magnus, U. un Mankowski, P., minēts iepriekš, 262.–276. lpp., kā arī Hartley, T., minēts iepriekš, 125.–126. lpp.

72 Skat. ģenerālvokāta F. Dž. Džeikobsa secinājumus lietā *Handte* (C-26/91, nav publicēti, EU:C:1992:176, 16. punkts) un manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (67. punkts).

51. Šajā ziņā prasība noteikti nav par “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē⁷³. Var būt arī prasības, kas ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, pušu starpā. To var viegli saprast, salīdzinot prasības, kurām nav pilnīgi nekāda sakara ar līgumu, kas saista puses⁷⁴, kurām šīs regulas 7. panta 2. punktu piemērot ir pašsaprotami.

52. Viss kļūst mazāk acīmredzams, ja – kā tas ir pamatlietā – prasībai ir zināma saikne ar līgumu, it īpaši tāpēc, ka tā attiecas uz kaitējumu izraisījušu notikumu, kas radies tā izpildes rezultātā. Šādā kontekstā mēdz gadīties, piemēram, ka minētais notikums, kas rada kaitējumu, vienlaikus ir līgumsaistību neizpilde un ar tiesību aktiem visiem noteikta pienākuma neizpilde. Tādā gadījumā rodas atbildību sakrišana (vai, citiem vārdiem, “līgumsaistību” un “likumisko pienākumu” sakrišana, kas, iespējams, katrs var būt prasības pamats)⁷⁵.

53. To situāciju skaits, kurās viens un tas pats notikums, kas rada kaitējumu, var izraisīt šādu atbildību sakritību, ir atkarīgs no valstu tiesību sistēmām – atkarībā no tā, kā tajās tiek izprasta līgumiskā atbildība un atbildība par neatļautu darbību⁷⁶. Tomēr šo secinājumu 48. punktā minētās prasības par civiltiesisko atbildību – konkurences tiesību pārkāpums, negodīgas konkurences darbība, kaitējums, ko nodarījuši produkti ar trūkumiem, intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums – gadījumos, kad tās celtas starp līgumslēdzējam pusēm, var tikt iekļautas šādu atbildību sakritības kontekstā.

54. Piemēram, piegādātāja atteikums veikt pārdošanu savam izplatītājam varētu būt ne tikai dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, bet arī no viņu noslēgtā pamatlīguma izrietošo saistību neievērošana, kā to ļoti pamatoti norādīja *Wikingerhof*. Tāpat būtu situācijā, ja piegādātājs prioritāri izvēlētos savu izplatīšanas tīklu uz izplatītāja rēķina, jo šāda rīcība var vienlaikus būt līgumisks pārkāpums, ļaunprātīga izmantošana vai arī negodīgas konkurences darbība⁷⁷. Turklāt uz produkta, kuru pārdod tā ražotājs, trūkumu, kas rada kaitējumu pircējam, varētu attiekties gan atbildība par neatļautu darbību – juridiska pienākuma preču drošības jomā pārkāpuma dēļ, gan līgumiskā atbildība – līgumiska pienākuma piegādāt atbilstošu preci pārkāpuma vai pat līgumiskā drošības pienākuma pārkāpuma dēļ. Visbeidzot, ja licences līguma par tāda darba izmantošanu, kas aizsargāts ar autortiesībām, īpašnieks pārsniedz šīs licences robežas, šis notikums, kas rada kaitējumu, var tai pat laikā būt autortiesību pārkāpums – jo licenciāts pārkāpj sava līgumpartnera ekskluzīvās tiesības – un šī līguma pārkāpums⁷⁸.

55. Saskaņoties ar šādu atbildību sakritību, atsevišķās valstu tiesību sistēmās, tostarp Anglijas un Vācijas tiesībās, prasītājam ir atļauts izvēlēties pamatot savu prasību ar atbildību par neatļautu darbību vai ar līgumisko atbildību atkarībā no tā, kas vislabāk atbilst viņa interesēm⁷⁹, vai pat “kumulēt” prasības, kas balstītas uz šiem diviem pamatiem⁸⁰.

73 Šajā nozīmē skat. spriedumu lietā *Brogstetter*, 23. punkts.

74 Piemēram, ja bankas darbinieks un viņa klients dzīvo vienā un tajā pašā ēkā un ja pirmais minētais pret otro minēto ceļ prasību tiesā par kaimiņiem radītiem traucējumiem.

75 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (68. punkts).

76 Proti, visas valstu sistēmas neparedz vienādu līgumisko atbildību un atbildību par neatļautu darbību, tādējādi šo divu atbildību pārklāšanās nenotiek vienādi bieži. Šis iespējamās pārklāšanās ir it īpaši lielā skaitā, piemēram, Francijas tiesībās. Pirmkārt, līgumiskā atbildība tajās ir iestrādāta plaši, jo, piemēram, *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) savā judikatūrā parasti līgumā iekļauj drošības un informēšanas pienākumus, kas ir tiesību aktos noteikto vispārējo pienākumu izpausme, kā arī pienākumus, kas izriet no līgumu labticīgas izpildes prasības. Otrkārt, atbildībai par neatļautu darbību arī nav noteiktu kontūru, jo šīs jomas noteikumu mērķis ir aptvert visus kaitējumu radošos notikumus, kas var rasties sabiedriskajā dzīvē. Šajā sakarā skat. Ancel, P., “Le concours de responsabilité délictuelle et de la responsabilité contractuelle”, *Responsabilité civile et assurances*, Nr. 2, 2012. gada februāris, 8. lieta, 2.–11. punkts.

77 Skat. lietu, kurā pasludināts 2018. gada 24. oktobra spriedums *Apple Sales International* u.c. (C-595/17, EU:C:2018:854).

78 Skat. lietas, kurās tika pasludināti spriedumi, 2013. gada 18. aprīlis, Komisija/*Systran* un *Systran Luxembourg* (C-103/11 P, EU:C:2013:245); 2014. gada 3. aprīlis, *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215), kā arī 2019. gada 18. decembris, *IT Development* (C-666/18, EU:C:2019:1099).

79 Dalībvalstu materiālajās tiesībās līgumiskā atbildība un atbildība par neatļautu darbību var būt pakļautas atšķirīgiem režīmiem attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, uz zaudējumu atlīdzināšanas nosacījumiem, uz noilgumu utt. Tādēļ prasītāja interesēs var būt izvēlēties vienu vai otru alternatīvu. Skat. it īpaši manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (51. zemsviras piezīme).

80 Attiecībā uz Anglijas tiesībām skat. Fentiman, R., *International Commercial Litigation*, Oxford University Press, Oksforda, 2. izdevums, 2015, 177., 178. un 279. lpp. Šāda kumulēšana nedod tiesības uz dubultu atlīdzinājumu par vienu un to pašu kaitējumu. Savukārt prasītājs palielina savas iespējas saņemt pieprasīto atlīdzinājumu.

56. Savukārt citās, piemēram, Francijas un Beļģijas tiesību sistēmās, ir paredzēts noteikums par atbildību sadalījumu, tā sauktais “nekumulēšanas” noteikums, kas prasītājam nedod izvēli: viņš var pamatot savu prasību ar atbildību par neatļautu darbību, ja kaitējumu izraisījušais notikums ir arī līgumsaistību neizpilde. Citiem vārdiem, šajās sistēmās “līgumiskais dominē pār likumisko”⁸¹.

57. Briseles Ia regulas ietvaros ir jānoskaidro, vai un, vajadzības gadījumā, cik lielā mērā atbildētāja iespēja izvēlēties, vai atsaukties – attiecībā uz vienu un to pašu kaitējumu radījušo notikumu – uz līgumpartnera atbildību par neatļautu darbību un/vai uz līgumisko atbildību ietekmē piemērojamo jurisdikcijas noteikumu⁸². Šajā ziņā ir jāatgādina risinājumi, ko Tiesa ir pieņēmusi savā judikatūrā līdz šim (1. apakšiedaļa), pirms izvērtēju interpretāciju, kas, manuprāt, šajā jomā ir jāpiemēro (2. un 3. apakšiedaļa).

1. Tiesas līdz šim pieņemtie risinājumi

58. Tiesa pirmo reizi aplūkoja šo jautājumu spriedumā *Kalfelis*. Lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, privātpersona cēla prasību pret savu banku, lai saņemtu atlīdzinājumu par zaudējumiem, kas tai bija nodarīti biržas darījumu ietvaros, un izvirzīja divus kumulatīvus prasījumus, kas balstīti uz dažādām Vācijas tiesību normām, no kurām dažas attiecas uz līgumisko atbildību, citas – uz atbildību par neatļautu darbību un vēl citas – uz nepamatotu iedzīvošanos, tātad uz kvazi-līgumisku atbildību. Konkrēti, radās jautājums par to, vai tiesai, kurai saskaņā ar Briseles konvencijas 5. panta 3. punktu – tagad Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktu – ir jurisdikcija lemt par prasījumiem, kas balstīti uz atbildību par neatļautu darbību, ir papildus arī jurisdikcija attiecībā uz tiem, kas balstīti uz līgumiskajiem un kvazi-līgumiskajiem pamatiem.

59. Savos secinājumos ģenerālvokāts M. Darmons [*M. Darmon*] ierosināja, ka noteikums par jurisdikciju “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, ievirza visu prasību, tostarp prasības, kas balstītas uz ārpuslīgumiskiem vai kvazi-līgumiskiem juridiskiem pamatiem, tā, lai racionalizētu jurisdikciju un centralizētu lietu līgumsaistību izpildes vietas tiesā, kura, pēc ģenerālvokāta domām, ir vispiemērotākā, lai izprastu lietas kontekstu un visas tiesvedības sekas⁸³.

60. Tiesa šajā jautājumā nepiekrita ģenerālvokāta secinājumiem. Tiesa, protams, ir nospriedusi, kā es norādīju šo secinājumu 42. punktā, ka jēdziens “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību”, ietver visas prasības, kuru mērķis ir noteikt atbildētāja atbildību, un kuras nav saistītas ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”. Tomēr Tiesa, atsaucoties uz noteikumu par īpašo jurisdikciju atkāpes raksturu, uzreiz precizēja, “ka tiesas, kuras jurisdikcijā saskaņā ar [Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktu] ir izskatīt uz deliktu balstītas prasības daļu, jurisdikcijā nav izskatīt citas tās pašas prasības daļas, kuras nav balstītas uz delikta pamatiem”⁸⁴.

61. Neraugoties uz šīs atbildes mazliet divējādo raksturu, spriedumā *Kalfelis* Tiesa nevēlējās norādīt, ka Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkts dominē par tās 7. panta 2. punktu. Gluži otrādi, Tiesa uzskatīja, ka prasība atbildības dēļ par vienu un to pašu notikumu, kas radījis kaitējumu, var ietilpt līgumiskajā jurisdikcijā un/vai ar likumu noteiktā jurisdikcijā atkarībā no juridiskajiem pamatiem, uz kuriem atsaucas prasītājs, proti, no materiālo tiesību normām, uz kurām viņš atsaucas savā prasības pieteikumā. Tālab, ja vienas prasības ietvaros ir celti kumulatīvi prasījumi, par “lietām, kas attiecas uz

81 Skat. spriedumu, 2019. gada 18. decembris, *IT Development* (C-666/18, EU:C:2019:1099, 23. punkts), kā arī Gout, O., “Le cumul des responsabilités contractuelle et extracontractuelle en droit belge et en droit français: de la genèse des règles aux perspectives d’évolution”, no: Van den Haute, E., *Le droit des obligations dans les jurisprudences française et belge*, Bruylant, Brisele, 2013, 123.–146. lpp.

82 Šis pats jautājums rodas Romas I un Romas II regulas ietvaros, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus, jo šajās regulās ir paredzēti atšķirīgi piesaistes kritēriji atkarībā no tā, vai pienākums ir “līgumisks” pirmās minētās regulas izpratnē vai “ārpuslīgumisks” otrās regulas izpratnē.

83 Skat. ģenerālvokāta M. Darmona [*M. Darmon*] secinājumus lietā *Kalfelis* (189/87, nav publicēti, EU:C:1988:312, 25.–30. punkts).

84 Spriedums *Kalfelis* (19. punkts). Manā ieskatā, no Tiesas argumentācijas neapšaubāmi izriet, ka ir derīga arī apgriezta argumentācija: tiesas, kuras jurisdikcijā saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu ir izskatīt uz līgumsaistībām balstītas prasības, jurisdikcijā nav izskatīt prasības, kas balstītas uz ārpuslīgumiskiem pamatiem.

līgumiem”, vai “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”, ir jākvalificē nevis prasība kopumā, bet katrs no šiem prasījumiem atsevišķi atkarībā no to pamatiem – viens un tas pats prasījums/pamats nevar ietilpt vienlaikus abās kategorijās⁸⁵. Šajā kontekstā līguma izpildes vietas tiesas kompetencē ir izskatīt (tikai) līgumiskos pamatus, bet neatļautās darbības īstenošanas vietas tiesas kompetencē ir izskatīt ārpuslīgumiskos pamatus. Nevienai no šīm tiesām turklāt nav papildu kompetences spriest par to, kas neietilpst tās “jomā”⁸⁶.

62. Jāuzsver, ka Briseles Ia regulas mērķiem nav jāņem vērā to materiālo tiesību normu kvalifikācija, uz ko valsts tiesībās, kurās tās ietilpst, ir atsaucies prasītājs. Turklāt jurisdikcijas pārbaudes stadijā tiesa, kas izskata lietu, vēl nav noteikusi piemērojamos tiesību aktus. Līdz ar to nav skaidrs, vai prasība tiks izskatīta, ņemot vērā šīs tiesību normas. Materiālās tiesību normas prasījuma atbalstam tomēr sniedz norādes, kas nepieciešamas, lai identificētu pienākuma (tā autonomā nozīmē), uz kuru atsauca prasītājs, īpašības. Kā izriet no šo secinājumu 49. punkta, tieši šis pienākums, ņemot vērā tā īpašības, ir jāklasificē autonomi saskaņā ar kritērijiem, kurus Tiesa ir noteikusi savā judikatūrā, “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, vai “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, un kas tādējādi nosaka šai prasībai piemērojamo jurisdikcijas noteikumu⁸⁷. Ja prasītājs izvirza kumulatīvus prasījumus, kas balstīti uz dažāda veida materiālo tiesību normām, viņš, iespējams, gūst labumu no šīm abu veidu saistībām⁸⁸, uz kurām attiecas divas dažādas tiesu jurisdikcijas.

63. Īsumā, saskaņā ar Briseles Ia regulu jurisdikcija izskatīt prasību par atbildību, kas celta starp līgumslēdzējām pusēm, var atšķirties atkarībā no materiālo tiesību normām, uz kurām atsauca prasītājs. Turklāt jānorāda, ka spriedumā *Melzer*⁸⁹, kas attiecās uz šādu prasību, Tiesa izvēlējās šo pieeju. Šajā spriedumā tā tikai interpretēja noteikumu par jurisdikciju “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, kā tai bija lūgusi valsts tiesa, neizvērtējot jurisdikciju “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, uz kuru bija atsaucies atbildētājs, jo attiecīgā prasība bija “balstīta vienīgi uz tiesībām atbildības par deliktu jomā”⁹⁰.

64. Šādi Tiesa atkārtoti izvērtēja šo problemātiku spriedumā *Brogstetter*. Lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, pulksteņu pārdevējs, kura domicils ir Vācijā, bija noslēdzis līgumu ar pulkstenmeistaru, kura domicils tolaik bija Francijā, par pulksteņu mehānismu, ko bija paredzēts tirgot pirmajam minētajam, izstrādi. Paralēli savai darbībai pārdevēja labā pulkstenmeistars bija izstrādājis citus pulksteņu mehānismus, ko viņš pārdeva uz sava rēķina. Uzskatot šo paralēlo darbību par tādu, ar ko tiek pārkāptas no līguma izrietošās saistības, pārdevējs cēla prasību pret savu līgumpartneri Vācijas tiesā. Šajā kontekstā pārdevējs lūdza izbeigt strīdīgās darbības, kā arī piespriest zaudējumu atlīdzību, kumulatīvi pamatojoties uz līgumisko atbildību un atbildību par neatļautu darbību, precīzāk, uz

85 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (74. punkts); Hess, B., Pfeiffer, T., Schlosser, P., *Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States*, JLS/C4/2005/03, 2007, 192. punkts, kā arī Zogg, S., “Accumulation of Contractual and tortious Causes of Action Under the Judgments Regulation”, *Journal of Private International Law*, 2013, 9. sēj., Nr. 1, 39.–76. lpp., it īpaši 42.–43. lpp.

86 Pie jautājuma par papildu kompetenci es atgriezīšos šo secinājumu 112. un nākamajos punktos.

87 Pienākums nepastāv juridiskā vakuumā. Šis pienākums izriet no faktiskas situācijas, kas saskaņā ar vienām vai vairākām tiesībām rada zināmas tiesiskas sekas. Attiecīgā faktiskā situācija un tiesiskās sekas, ko tas rada, var būt grūti saprotamas neatkarīgi no atbilstošajām tiesību normām, un šo tiesību normu pārbaude ļauj noteikt attiecīgā pienākuma raksturu. Skat. *House of Lords* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa) (Lord Millet), *Agnew pret Länsforsäkringsbolagens AB*, [2001] 1 AC 223, 264. punkts; Bollée, S., “La responsabilité extracontractuelle du cocontractant en droit international privé”, no: d’Avout, L., Bureau, D., un Muir-Watt, H., *Mélanges en l’honneur du professeur Bernard Audit – Les relations privées internationales*, LGDJ, Isilemulino, 2014, 119.–135. lpp., it īpaši 132.–133. lpp.; Scott, A., “The Scope of ‘Non-Contractual Obligations’”, no: Ahern, J., un Binchy, W., *The Rome II Regulation on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations*, Martinus Nijhoff Publishers, Leidene, 2009, 57.–83. lpp., it īpaši 58.–62. lpp., kā arī Minois, M., minēts iepriekš, 129.–130. lpp. Tiesa bieži piemēro šādu metodi, proti, tā pamatojas uz materiālo tiesību normām, uz kurām ir atsauce, lai noteiktu kvalificējamā pienākuma īpašības. Skat. it īpaši spriedumus, 1992. gada 26. marts, *Reichert un Kockler* (C-261/90, EU:C:1992:149, 17.–19. punkts); 2013. gada 18. jūlijs, *ÓFAB* (C-147/12, EU:C:2013:490, 35. un 36. punkts), kā arī 2016. gada 21. aprīlis, *Austro-Mechana* (C-572/14, EU:C:2016:286, 27. un 37. punkts).

88 Līdzīgi normu kolīziju jomā šis pats kaitējumu radošais fakts var tikt uzverts no divu dažādu saistību aspektiem: viens – “līgumiskais” Romas I regulas izpratnē, otrs – “ārpuslīgumiskais” – Romas II regulas izpratnē.

89 Spriedums, 2013. gada 16. maijs (C-228/11, EU:C:2013:305).

90 Spriedums, 2013. gada 16. maijs, *Melzer* (C-228/11, EU:C:2013:305, 21. punkts). Šajā nozīmē skat. arī spriedumus, 2014. gada 3. aprīlis, *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215, 16.–21. punkts), un 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 43. punkts). Attiecībā uz valsts tiesībām skat. arī *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa), 2008. gada 27. maijs, [2009] *IPRax*, 150.–151. lpp., kā arī *Cour de cassation* (Francija), pirmā civillietu palāta, 2011. gada 26. oktobris, Nr. 10-17.026.

Vācijas tiesību normām negodīgas konkurences jomā un atbildības par vainu jomā. Šauboties, kā sadalīt lietu atkarībā no prasītāja izvirzītajiem juridiskajiem pamatiem, valsts tiesa uzdeva Tiesai jautājumu par to, kāda kvalifikācija Briseles Ia regulas izpratnē ir piešķirama prasījumiem, kuriem ir neatļautas darbības pamats, ņemot vērā starp pusēm noslēgto līgumu.

65. Par atskaites punktu ņemot sprieduma *Kalfelis* rezolutīvo daļu, saskaņā ar kuru “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību”, ietver visas prasības, kuru mērķis ir noteikt atbildētāja atbildību un kuras nav saistītas ar “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, Tiesa uzskatīja, ka, lai šādus prasījumus piesaistītu vienai vai otrai no šīm kategorijām, ir jāpārbauda, “vai tiem – neatkarīgi no to klasifikācijas valsts tiesībās – ir līgumisks raksturs”⁹¹.

66. Tiesa uzskatīja, ka tas tā ir tad, “ja pārņemto rīcību var uzskatīt par tādu līgumsaistību neizpildi, kuras var tikt noteiktas, ņemot vērā līguma priekšmetu”. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka “tāds *a priori* būs gadījums, ja līguma, kas saista atbildētāju ar prasītāju, interpretācija izrādītos būtiska, lai noteiktu otrā minētā pirmajam minētajam pārņemtas rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu”. Līdz ar to valsts tiesai “ir jānosaka, vai [prasītāja] celto prasību mērķis ir atlīdzināt kaitējumu, kura cēlonis var tikt pamatoti uzskatīts par puses saistošajā līgumā [...] paredzēto tiesību un pienākumu pārkāpumu, kas tā ņemšanu vērā padarītu obligātu, lai atrisinātu prasību”⁹².

67. Manuprāt, spriedumā *Brogstter* zināmā mērā tiek mainīta pieeja, kas izmantota spriedumā *Kalfelis*. Šķiet, ka Tiesa ir mainījusi metodi, lai kvalificētu prasības Briseles Ia regulas piemērošanas nolūkā. Tā, šķiet, nav ņēmusi vērā prasītāja prasības pieteikumā minētās materiālo tiesību normas un ir vēlējusies izmantot objektīvāku faktu kvalifikāciju.

68. Tomēr sprieduma *Brogstter* precīzais tvērums nav skaidrs. Šajā spriedumā ietverto atvērto un abstrakto argumentāciju var interpretēt divējādi.

69. Saskaņā ar sprieduma *Brogstter pirmo interpretāciju*, kuru es kvalificēšu kā “maksimālistisku”, no šī sprieduma izrietošais “tests” nozīmētu apgalvojumu, ka konkrēts prasījums ir “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, “ja pārņemta rīcība var tikt uzskatīta par līgumsaistību neizpildi”. Šis apgalvojums būtu jāsaprot tādējādi, ka uz neatļautas darbības pamata balstīta prasība būtu jāpiesaista šai “līgumiskajai jomai”, jo tā attiecas uz notikumu, kurš rada kaitējumu, kas varētu (arī) būt “līgumsaistību” neizpilde. Konkrēti, tiesai, kura izskata lietu, būtu jāpārbauda, vai prasītājs hipotētiski būtu varējis celt savu prasību, pamatojoties uz līgumsaistību pārkāpumu, kas nozīmētu, ka ir jāpārbauda, vai faktiski pastāv iespējama atbilstība starp apgalvoto kaitējumu radošo notikumu un šo saistību saturu. No tā izrietētu, ka visās situācijās, kurās viens un tas pats notikums, kas rada kaitējumu, vienlaikus var būt gan neatļauta darbība, gan līguma pārkāpums, kvalifikācija “līgumisks” dominētu pār kvalifikāciju “neatļauta darbība” šīs regulas izpratnē⁹³.

91 Spriedums *Brogstter* (20. un 21. punkts).

92 Spriedums *Brogstter*, attiecīgi 24., 25. un 26. punkts.

93 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (80. punkts). Paturot prātā šādu sprieduma *Brogstter* interpretāciju, skat. it īpaši Briggs, A., minēts iepriekš, 217.–219., 239. un 247.–250. lpp., kā arī Haftel, B., “Absorption du délictuel par le contractuel, application du Règlement (CE) n° 44/2001 à une action en responsabilité délictuelle”, *Revue critique de international privé*, 2014, Nr. 4, 863. lpp.

70. Saskaņā ar sprieduma *Brogstetter otro interpretāciju*, kuru es apzīmēšu kā “minimālistisku”, no šī sprieduma izrietošais “tests” faktiski nozīmētu apgalvojumu, ka prasījums ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, ja “līguma, kas saista atbildētāju ar prasītāju, interpretācija izrādītos būtiska, lai noteiktu otrā minētā pirmajam minētajam pārvestās rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu”. Tādējādi Tiesa esot vēlējusies par “līgumiskām” kvalificēt prasības, kuras celtas uz neatļautas darbības pamata un kuru pamatotība tiek novērtēta, ņemot vērā līgumsaistības, kas saista lietas dalībniekus⁹⁴.

71. Šī neskaidrība nav atrisināta vēlākajā Tiesas judikatūrā, kurā Tiesa būtībā ir tikai atkārtojusi dažus attiecīgā sprieduma *Brogstetter* fragmentus, nesniedzot papildu paskaidrojumus⁹⁵. Manuprāt, Tiesai šajā lietā ir jāizskaidro sava judikatūra iespējamās atbildību sakritības jomā. Proti, tai šajā ziņā ir jādefinē skaidri un paredzami kritēriji, lai izvairītos no jebkādas prasītāju tiesiskās nedrošības.

72. Vispirms jāuzsver, ka sekas, kas izriet no tā, kā tiek aplūkota atbildību iespējamā sakritība, ne vienmēr ir vienādas materiālajās tiesībās⁹⁶ un starptautiskajās privāttiesībās. Tādēļ Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta un 7. panta 2. punkta interpretācija attiecībā uz šo jautājumu ir jānosaka, tikai ņemot vērā šai regulai raksturīgos tiesiskās drošības un pareizas tiesvedības norises mērķus⁹⁷.

73. Ņemot vērā šos mērķus, es ierosinu Tiesai noraidīt sprieduma *Brogstetter* “maksimālistisko” interpretāciju (2. apakšiedaļa). Manuprāt, tās vietā tai būtu jāizmanto minētā sprieduma “minimālistiskā” interpretācija, vienlaicīgi tajā sniedzot dažus nepieciešamos precizējumus (3. apakšiedaļa).

2. Par sprieduma *Brogstetter* “maksimālistiskās” interpretācijas noraidīšanu

74. Es tāpat kā Komisija uzskatu, ka sprieduma *Brogstetter* “maksimālistiskā” interpretācija – papildus tam, ka tā ir grūti savienojama ar spriedumu *Kalfelis*, – katrā ziņā nav pieņemama.

75. *Vispirms* jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Briseles Ia regulā noteiktais tiesiskās drošības mērķis prasa, lai valsts tiesa, kurā celta prasība, varētu viegli lemt par savu jurisdikciju, nebūdamā spiesta veikt lietas pārbaudi pēc būtības⁹⁸.

76. Taču “tests”, kas izriet no sprieduma *Brogstetter* “maksimālistiskās” interpretācijas, manuprāt, nav savienojams ar šo vienkāršības prasību. Pieprasīt, lai tiesa, kura izskata lietu, nosaka, vai apgalvotais notikums, kas rada kaitējumu, pamatojoties uz juridisko pamatu par neatļautu darbību, varētu būt (arī) līgumsaistību neizpilde, nozīmētu, ka tiesai tiek uzlikts pienākums veikt ievērojamu prasības

94 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (88. punkts). Paturot prātā šādu sprieduma *Brogstetter* interpretāciju, skat. ģenerālvokāta P. Krusa Viljalona [*P. Cruz Villalón*] secinājumus lietā *Holterman Ferho Exploitatie* u.c. (C-47/14, EU:C:2015:309, 48. punkts); ģenerālvokātes J. Kokotes [*J. Kokott*] secinājumus lietā *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2015:851, 14. un 18. punkts); *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Apvienotā Karaliste), 2016. gada 19. augusts, *Peter Miles Bosworth, Colin Hurley pret Arcadia Petroleum Ltd & Others*, [2016] EWCA Civ 818, 66. punkts; Weller, M., “EuGH: Vertragsrechtliche Qualifikation vertragsakzessorischer Ansprüche”, LMK 2014, 359127, kā arī Hartley, T., minēts iepriekš, 108. un 109. lpp.

95 Skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 10. septembris, *Holterman Ferho Exploitatie* u.c. (C-47/14, EU:C:2015:574, 32. un 71. punkts), un 2016. gada 14. jūlijs, *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, 21. punkts).

96 Materiālajās tiesībās atšķirības, kas pastāv dalībvalstu sistēmās attiecībā uz veidu, kā tiek aplūkota atbildību sakritība, atspoguļo tostarp to, vai ir vai nav likumīgi, ka prasītājs var izvēlēties viņa interesēm vislabvēlīgāko atbildības režīmu. Turklāt Francijas un Beļģijas tiesībās “nekumulēšanas” noteikuma mērķis ir nodrošināt parasto atbildības pielāgojumu efektivitāti. Šajā ziņā, lai gan šīs tiesības neļauj līgumā iepriekš paredzēt īpašus noteikumus par atbildību par neatļautu darbību, kas ir sabiedriskās kārtības jautājums, noteikumus par līgumā noteikto zaudējumu atlīdzību turpretī var šādi pielāgot – puses var tostarp pārveidot nosacījumus, kādos iestājas tiesības uz atlīdzinājumu, un tādējādi atvieglot vai pastiprināt līgumisko atbildību. Skat. it īpaši Gout, O., minēts iepriekš.

97 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (83. punkts).

98 Skat. it īpaši spriedumus, 1983. gada 22. marts, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, 17. punkts); 1997. gada 3. jūlijs, *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337, 27. punkts), kā arī 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 61. punkts).

analīzi pēc būtības jurisdikcijas pārbaudes stadijā⁹⁹. Pārbaudīt šajā stadijā varbūtēju atbilstību starp notikumu, kas radījis kaitējumu, un līgumsaistību saturu ne vienmēr ir vienkārši. Izņemot (retus) gadījumus, kad lietas dalībnieki ir vienisprātis par iespējamu atbildību sakritību¹⁰⁰, tiesai minētajā stadijā būtu īpaši sarežģīti noteikt šo saistību saturu.

77. Proti, kā es jau skaidroju šo secinājumu 53. punktā, līgumiskās atbildības joma atšķiras dažādās tiesību sistēmās. Atsevišķās valstu tiesībās drošības pienākumi, ko citu valstu tiesībās uzskata tikai par likumiskiem, ir iekļauti dažādos līgumos¹⁰¹. Tas pats attiecas uz prasību par vienošanos labticīgu izpildi, kura saskaņā ar vairāku valstu tiesībām nozīmē papildu līgumsaistības, bet kura nepastāv citās tiesību sistēmās. Konkrēti, daudzos gadījumos tiesa nevarēs zināt vai pat iedomāties, vai ir iespējama atbildību sakritība, nenosakot attiecīgajam līgumam piemērojamos tiesību aktus, kas būs vienīgie, kuri faktiski var sniegt norādes par saistībām, kas no tiem izriet¹⁰². Turklāt būs tā, ka pat šajā tiesību aktā šo saistību apjoms nebūs skaidri noteikts. Šādas sarežģītības dēļ varētu ciest jurisdikcijas noteikumu paredzamība¹⁰³. Tas dotu prasītājiem plašas diskusijas iespējas un attiecīgi radītu tiesai, kurā celta prasība, plašu rīcības brīvību, lai gan Briseles Ia regulā ir minētas skaidras jurisdikcijas noteikšanas normas¹⁰⁴.

78. Turklāt, kā to tiesas sēdē norādīja *Wikingerhof* un Komisija, atbildot uz Tiesas jautājumiem, nekas, manā skatījumā, nepamato to, ka Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktā paredzētais noteikums par jurisdikciju "lietās, kas attiecas uz līgumiem", varētu prevalēt pār noteikumu par jurisdikciju "lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību", kurš minēts tās 7. panta 2. punktā.

79. Šāds pārākums nebūtu pamatots, ņemot vērā šīs regulas sistēmu. Proti, kā ir uzsvērusi prasītāja pamatlietā, lai gan minētajā regulā ir paredzētas pakārtotības attiecības starp dažiem tās pantiem¹⁰⁵, līgumiskā jurisdikcija un ar likumu noteiktā jurisdikcija ir vienādā hierarhiskā līmenī. Savienības likumdevējs, šķiet, nav vēlējis izslēgt iespēju, ka šīs divas jurisdikcijas pastāv paralēli attiecībā uz vienu un to pašu notikumu, kas rada kaitējumu.

80. Šis pārākums nebūtu pamatots arī attiecībā uz tuvumā esamības mērķi, kas izvirzīts Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktā un 7. panta 2. punktā. Kā to norādīja *Wikingerhof* un Komisija un kā izriet no šo secinājumu 40. un 46. punkta, tuvumā esamība ir atkarīga no galvenajiem jautājumiem pēc būtības, kas izvirzīti attiecīgajā prasībā. Šajā kontekstā prasība, kas ir pamatota ar tiesību aktos visiem noteikta pienākuma pārkāpumu, galvenokārt izvirza ārpuslīgumiskus jautājumus, un tie principā nemainās, ja prasība ir celta starp līgumslēdzējam pusēm un līguma izpilde ir bijusi par iemeslu šim pārkāpumam.

99 Šajā pašā nozīmē skat. Magnus, U. un Mankowski, P., minēts iepriekš, 167. lpp.; Calster (van), G., minēts iepriekš, 164. lpp., kā arī Haftel, B., minēts iepriekš.

100 Tā tas bija lietā, kurā tika pasludināts 2019. gada 11. aprīļa spriedums *Bosworth un Hurley* (C-603/17, EU:C:2019:310), kurā lietas dalībnieki bija vienisprātis, ka pārmestā rīcība neatļautas darbības jomā varēja arī būt līgumsaistību neizpilde.

101 Piemēram, ja viesnīcas klients nokrīt viesnīcas stāvvietā un ceļ prasību par atbildību pret tās pārvaldnieku, šāda prasība dažādās tiesību sistēmās varētu būt pamatota tikai ar vispārēja drošības pienākuma pārkāpumu un tādējādi uz to attiektos vienīgi atbildība par neatļautu darbību. Savukārt Francijas tiesībās drošības pienākums ietilpst izmitināšanas līgumā. Tas pats attiecas uz daudzām analogām situācijām (persona, kas paslīd uz stacijas perona, gaidot vilcienu, frizētavā, utt.). Skat. Minois, M., minēts iepriekš, 92. un 93. lpp.

102 Lai gan Tiesa sprieduma *Brogstetter* 24. punktā ir norādījusi, ka līgumsaistības ir jāspēj "noteikt, ņemot vērā līguma priekšmetu", jāatzīst, ka man ir grūti iedomāties šādu analīzi. Papildus jautājumiem par to, kas Tiesas izpratnē bija šis "priekšmets" un vai tas ir jādefinē autonomi, visu līgumu saturs nav acīmredzams. Lai gan ir iespējams zināt dažos izplatītos līgumos noteiktos pienākumus, neatsaucoties uz *lex contractus*, tas tā nav attiecībā uz citiem pienākumiem, kas no tiem izriet. Turklāt jāatgādina, ka Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu var piemērot daudziem un dažādiem līgumiem (skat. spriedumu, 1987. gada 15. janvāris, *Shenavai* (266/85, EU:C:1987:11, 17. punkts)).

103 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (88. punkts) un Haftel, B., minēts iepriekš. Vispārīgi jurisdikcijas noteikšanai saskaņā ar Briseles Ia regulu nevajadzētu būt atkarīgai no piemērojamiem tiesību aktiem (skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūlijs, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-27/17, EU:C:2018:533, 55. punkts)). Judikatūra, kas izriet no 1976. gada 6. oktobra sprieduma *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, EU:C:1976:133), kas izklāstīta šo secinājumu 21. zemsvirtras piezīmē, ir izņēmums šajā ziņā un, manuprāt, tai tādai arī jāpaliek.

104 Skat. it īpaši spriedumu, 2005. gada 1. marts, *Owusu* (C-281/02, EU:C:2005:120, 39. punkts).

105 Piemēram, Briseles Ia regulas 24. pantā paredzētā izņēmuma jurisdikcija prevalē pār citām šajā regulā paredzētajām jurisdikcijas normām.

81. *Visbeidzot*, izvēloties sprieduma *Brogstter* “maksimālistisko” interpretāciju, tiktu radīta kaitējoša neatbilstība starp Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu un 7. panta 2. punktu, no vienas puses, un Romas I un Romas II regulu, no otras puses. Proti, šo pēdējo minēto regulu dažās tiesību normās¹⁰⁶ netieši, bet noteikti ir atzīts, ka viens un tas pats notikums, kas radījis kaitējumu, var vienlaicīgi attiekties uz “līgumsaistībām” Romas I regulas izpratnē un radīt “ārpuslīgumiskas saistības” Romas II regulas izpratnē, pirmajai minētajai regulai neprevalējot pār otro minēto.

82. Ja, gluži pretēji, šai pārākuma loģikai būtu jābūt piemērojama arī Romas I un Romas II regulas ietvaros, no tā izrietētu risinājumi, kurus Savienības likumdevējs nevarētu būt vēlējies. Piemēram, Romas II regulas 6. pantā ir paredzēti īpaši tiesību normu kolīzijas noteikumi attiecībā uz negodīgas konkurences darbībām un darbībām, kas ierobežo konkurenci. Šajā pantā paredzētie piesaistes kritēriji – attiecīgi tās valsts tiesību akti, kuras teritorijā ir vai varētu tikt ietekmētas konkurences attiecības, un tās valsts tiesību akti, kurā ir vai varētu tikt ietekmēts tirgus, – atspoguļo sabiedrības intereses. Šajā kontekstā ar minētā panta 4. punktu loģiski lietas dalībniekiem ir aizliegts izvēlēties lietā piemērot citus tiesību aktus¹⁰⁷. Ja prasībai atbildības dēļ, kura pamatota ar negodīgas konkurences darbību vai darbību, kas ierobežo konkurenci, vajadzētu ietilpt Romas I regulas piemērošanas jomā – kurā kā galvenais piesaistes kritērijs ir paredzēti pušu izvēlētie tiesību akti¹⁰⁸ – ar pamatojumu, ka prasība ir celta starp līgumslēdzējām pusēm un ka notikums, kas rada kaitējumu, varētu (arī) būt līgumsaistību neizpilde, šis pats pants zaudētu lielu daļu no savas lietderīgās iedarbības¹⁰⁹.

83. Turklāt jāatgādina, ka “lietās, kas attiecas uz līgumiem” saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu, jurisdikcija tiek piešķirta tās vietas tiesai, kurā ir izpildīts vai ir jāizpilda pienākums, kas ir prasības pamatā. Tādējādi man rodas jautājums par veidu, kādā šī tiesību norma būtu jāīsteno, ja runa ir par prasību, kura nav pamatota ar “līgumisku pienākumu” un kura ietilptu šajā “jomā” tāpēc vien, ka tā, iespējams, tur būtu varējusi būt¹¹⁰.

84. Manu pārliecību par nepieciešamību noraidīt sprieduma *Brogstter* “maksimālistisko” interpretāciju nesatricina doktrīnā izvirzītais arguments¹¹¹, ka risinājums, kas no tās izriet, nodrošinātu pareizu tiesvedības norisi. Šajā ziņā neviens neapstrīd, ka šāda risinājuma priekšrocība būtu novirzīt uz līgumsaistību izpildes vietas tiesu visus strīdus, kas radušies saistībā ar līguma izpildi. Pretējā gadījumā, ja jurisdikcija tiktu noteikta atkarībā no prasītāja izvirzītā(-ajiem) juridiskā(-ajiem) pamata(-iem), izmantojot spriedumā *Kalfelis* noteikto pieeju, tas varētu izraisīt šo tiesvedību fragmentāciju, jo viens un tas pats notikums, kas rada kaitējumu, no dažādu pamatu skatpunkta, var attiekties uz dažādu tiesu jurisdikciju.

106 Tāds ir konkrēti Romas II regulas 4. panta 3. punkts. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka tad, ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka neatļautā darbība ir acimredzami ciešāk saistīta ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro attiecīgās valsts tiesību aktus. Acimredzami ciešāka saikne ar citu valsti it īpaši varētu būt balstīta uz jau iepriekš pastāvējušām pušu attiecībām, piemēram, uz līgumu, kas ir cieši saistīts ar attiecīgo neatļauto darbību. No priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par tiesību aktu piemērošanu ārpuslīgumiskām saistībām (COM(2003) 427, galīgā redakcija, 13. lpp.) izriet, ka šāds risinājums bija paredzēts šādām [atbildību] sakrītībām. Tādējādi šādas sakrīšanas gadījumā pastāv gan “līgumsaistības” Romas I regulas izpratnē, gan “ārpuslīgumiskas saistības” Romas II regulas izpratnē. Tomēr tas pats 4. panta 3. punkts noteiktos apstākļos ļauj otrajām minētajām saistībām piemērot tos pašus tiesību aktus, ko pirmajām minētajām. Tomēr tas nav piemērojams visos gadījumos (skat. šo secinājumu 107. zemsvītras piezīmi).

107 Atgādinašu, ka principā Romas II regulas 14. pantā pusēm ir dota iespēja izvēlēties ārpuslīgumiskajām saistībām piemērojamos tiesību aktus. Romas II regulas 4. panta 3. punkts, manuprāt, šādā gadījumā arī nav piemērojams.

108 Skat. Romas I regulas 3. pantu.

109 Šajā pašā nozīmē skat. Dickinson, A., “Towards an agreement on the concept of ‘contract’ in EU Private International Law?”, *Lloyd’s Maritime and Commercial Law Quarterly*, 2014, 466.–474. lpp., it īpaši 473. lpp.

110 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (90. punkts).

111 Skat. it īpaši Briggs, A., minēts iepriekš.

85. Tomēr, no vienas puses, iepriekšējā punktā aprakstītās problēmas nozīmi vajadzētu relativizēt. Pieņemot, ka līgumiskā jurisdikcija un ar likumu noteiktā jurisdikcija attiecīgajā situācijā nesakrīt¹¹², prasītājs vienmēr varētu celt savu prasību atbildētāja domicila dalībvalsts tiesās saskaņā ar Briseles Ia regulas 4. panta 1. punktu, un šīs tiesas jurisdikcijā būtu izlemt visu prasību kopumā¹¹³. No otras puses, arguments par pareizu tiesvedības norisi ir divējāds. Ja no sprieduma *Brogssitter* “maksimālistiskās” interpretācijas izrietošais risinājums ļautu apkopot līgumiskajā jurisdikcijā dažādos strīdus, kas radušies līguma izpildes rezultātā, šis risinājums turpretī būtu tāds, kas var izraisīt ar vienu un to pašu neatļauto darbību saistītās tiesvedības fragmentāciju: ja, piemēram, neatļauto darbību būtu izdarījušas kopā trīs personas un ja viena no šīm personām turklāt būtu noslēgusi līgumu ar cietušo, pastāvētu risks, ka cietušais nevar celt ar likumu noteiktā jurisdikcijā vienu prasību pret visiem līdzdalībniekiem saskaņā ar šīs regulas 7. panta 2. punktu¹¹⁴.

86. Sprieduma *Brogssitter* “maksimālistisko” interpretāciju nevar pamatot arī ar apsvērumiem, kas saistās ar cīņu pret *forum shopping*. Protams, iespējamās atbildību sakrītības gadījumā jurisdikcijas noteikšana atkarībā no prasītāja izvirzītā (vai izvirzītajiem) juridiskā(-ajiem) materiāltiesiskā(-ajiem) pamata(-iem) padara šādu *forum shopping* par iespējamu. Pirmkārt, viņa rīcībā ir ne tikai tās vietas tiesa, kur tiek izpildītas līgumsaistības vai tām ir jātiek izpildītām, bet arī tās vietas tiesa, kur veikta neatļautā darbība, tas ir, iespējams, divas papildu tiesas¹¹⁵. Otrkārt, viņš zināmā mērā var “izvēlēties savu tiesu”, ceļot savu prasību, atsaukdami uz atbilstošām tiesību normām¹¹⁶.

87. Tomēr tas, ka prasītājs var izvēlēties starp vairākām tiesām, nav nekas neparasts Briseles Ia regulas ietvaros. Savienības likumdevējs pats ir atļāvis zināmu *forum shopping*, paredzot jurisdikcijas izvēles iespējas. Šajā kontekstā fakts, ka pieteikuma iesniedzējs no pieejamām tiesām izvēlas to, kas vislabāk atbilst viņa interesēm, ņemot vērā tās piedāvātās procesuālās vai materiālās priekšrocības, pats par sevi nav peļams¹¹⁷. Manuprāt, *forum shopping* ir problemātisks tikai tad, ja tas pārvēršas par ļaunprātīgu izmantošanu¹¹⁸.

88. Šāda ļaunprātīga *forum shopping* risku ierobežo tas, kā uzsver *Wikingerhof*, ka attiecīgās līgumsaistību izpildes vietas tiesas un neatļautas darbības vietas tiesas kompetence saskaņā ar spriedumu *Kalfelis* aprobežojas tikai ar pamatiem, kas ietilpst tās “jomā”. Turklāt, kā norādīja Komisija, iespējamā ļaunprātīgā izmantošana veidā, kādā prasītājs formulētu savu prasību, viņam nepaliktu bez sekām. Ja viņš celtu savu prasību par neatļautu darbību tikai tādēļ, lai izvairītos no līgumiskās jurisdikcijas, un ja izrādītos, ka piemērojamajās tiesībās¹¹⁹, tāpat kā Francijas tiesībās un

112 Tomēr gadīsies, ka Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktā norādītā tiesa un vismaz viena no tiesām, kas norādītas šīs regulas 7. panta 2. punktā, sakrītis. Skat. it īpaši 1998. gada 27. oktobra spriedumu *Réunion européenne* u.c. (C-51/97, EU:C:1998:509, 35. punkts), kurā Tiesa nosprieda, ka vieta, kur radīts kaitējums, starptautisku preču pārvadājumu pa jūru gadījumā atbilst vietai, kurā pārvadātājam bija jāpiegādā preces.

113 Skat. spriedumu *Kalfelis* (20. punkts) un manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (85. punkts).

114 It īpaši prasībās par civiltiesisko atbildību, uz kurām attiecas “private enforcement”, bieži vien ir viens prasītājs, kas ceļ prasību pret vairākiem atbildētājiem – piemēram, pret dažādiem uzņēmumiem, kas ir noslēguši ar konkurenci nesaderīgu vienošanos –, un šķiet lietderīgi ļaut pirmajam iesūdzēt otru minētos ārpuslīgumiskās jurisdikcijas tiesā. Šo iespēju nedrīkstētu kavēt fakts, ka viens no šiem uzņēmumiem ir prasītāja līgumpartneris.

115 Skat. šo secinājumu 20. zemsvītras piezīmi.

116 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (84. punkts), kā arī Haftel, B., minēts iepriekš. Līdzīgi, ļaujot prasītājam attiecībā uz vienu un to pašu notikumu, kas rada kaitējumu, atsaukties uz “līgumisku pienākumu” Romas I regulas izpratnē un/vai uz “ārpuslīgumisku pienākumu” Romas II regulas izpratnē, viņam tiek sniegta noteikta *law shopping* iespēja.

117 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (85. punkts), kā arī Fentiman, R., minēts iepriekš, 278. lpp.

118 Šāda ļaunprātīga izmantošana, manuprāt, pastāv tad, ja prasītājs izmanto savas izvēles tiesības tikai ar mērķi kaitēt atbildētājam vai ja viņš vērsas tiesā, attiecībā uz kuru viņš skaidri zina, ka tai nav jurisdikcijas, ar mērķi novilcināt tiesvedību, vai ja viņš pret atbildētāju izmanto citas procesuālas vardarbības metodes. Skat. it īpaši Usunier, L., “Le règlement Bruxelles I bis et la théorie de l’abus de droit”, no: Guinchard, E., *Le nouveau règlement Bruxelles I bis*, Bruylant, Brisele, 2014, 449.–480. lpp.

119 Precīzāk, ir jānoskaidro, vai *lex causae* pēc būtības ir paredzēts “nekumulēšanas” noteikums. Gadījumā, ja kumulatīvo prasījumu pamats ir divi atšķirīgi “pienākumi”, šajā ziņā varētu būt jāizvērtē divi *leges causae*. Šādā gadījumā ir būtiski noskaidrot, vai tiesas, kuras izskata lietu, procesuālie noteikumi, kas ietilpst *lex fori*, ļauj izvirzīt kumulatīvus prasījumus par vienu un to pašu notikumu, kurš radījis kaitējumu. Detalizētāki informācijai skat. Plender, R., un Wilderspin, M., *The European Private International Law of Obligations*, Sweet & Laxwell, Londona, 4. izdevums, 2015, 67.–71. lpp.

Beļģijas tiesībās, ir aizliegta šāda izvēle, šī prasība tiktu noraidīta pēc būtības. Turklāt, ja prasītājam būtu jāceļ prasība par neatļautu darbību, kas acīmredzami nav pienācīgi pamatota, jo tai ir tikai novilcināšanas mērķis, uz viņa rīcību varētu attiekties *lex fori* paredzētie noteikumi par tiesvedības ļaunprātīgu izmantošanu.

89. Visbeidzot jāatgādina, ka līgumslēdzējas puses, kas vēlas izvairīties no šādas *forum shopping* iespējas, var noslēgt jurisdikcijas noteikšanas klauzulu, kas attiecīgajā gadījumā nosaka ekskluzīvu kompetenci noteiktai tiesai, kā paredzēts Briseles Ia regulas 25. pantā. Proti, ciktāl šāda klauzula ir spēkā esoša un tās formulējums ir pietiekami plašs, tā būs piemērojama visiem strīdiem, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar pušu līgumattiecībām, tostarp ar šīm attiecībām saistītajām “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”¹²⁰.

3. Par nepieciešamību precizēt sprieduma *Brogssitter* “minimālistisko” interpretāciju

90. Kā izriet no iepriekšējās apakšsadaļas, vienīgā piemērojamā sprieduma *Brogssitter* interpretācija, manuprāt, ir “minimālistiskā” interpretācija, kas minēta šo secinājumu 70. punktā. Tāpat kā Komisija es uzskatu, ka šī interpretācija ir saderīga ar spriedumu *Kalfelis*. Proti, ja tiek piemērota minētā interpretācija, abi šie spriedumi būtībā tiek balstīti uz vienādu loģiku – prasības par līgumslēdzēju pušu formulētu savstarpēju atbildību piesaiste “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē vai “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”, šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē ir atkarīga no saistības – “līgumiskas” vai “likumiskas”, kura ir tās pamatā¹²¹. Divu kumulatīvu prasījumu gadījumā, kas ir balstīti uz dažādām “saistībām”, katram no tiem individuāli ir jābūt saistītam ar vienu vai otru kategoriju.

91. Faktiski, ņemot vērā šādus prasījumus, nav jēgas atkāpties no šo secinājumu 49. punktā apkopotās pieejas. Vispārīgi runājot, tiesā izvirzīts prasījums definē jautājumus, kuri tiesai ir jāizspriež, un līdz ar to arī prasījuma “līgumiskā” vai “likumiskā” iedaba.

92. Spriedumi *Kalfelis* un *Brogssitter* patiesībā atšķiras tikai attiecībā uz metodi, kura ļauj noteikt “saistības”, kas ir prasījuma pamatā. Pirmajā spriedumā Tiesa balstās uz materiālo tiesību normām, uz kurām prasītājs atsaucas savā prasības pieteikumā. Otrajā spriedumā tā piedāvā objektīvāku kvalifikācijas metodi, kas balstīta uz līguma “interpretācijas” “būtisko” raksturu vai uz līguma “ņemšanu vērā”, lai “noteiktu prasītāja atbildētājam pārņemstās rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu”¹²².

93. Tik un tā, manā skatījumā, šīs metodes ir savienojamas vai pat viena otru papildinošas.

120 Skat. šo secinājumu 140. punktu.

121 Konkrēti, sprieduma *Brogssitter* 26. punktā ietvertais apgalvojums, ka valsts tiesai ir “jānosaka, vai [...] celto prasību mērķis ir atļūdzināt kaitējumu, kura cēlonis var tikt pamatoti uzskatīts par līgumā, kas saista [...] puses, paredzēto tiesību un pienākumu pārkāpumu”, manuprāt, ir jāsaprot tieši tā.

122 Skat. spriedumu *Brogssitter* (25. un 26. punkts). Šķiet, ka pēdējā minētajā spriedumā Tiesa ir iedvesmojusies no savas judikatūras attiecībā uz prasībām par civiltiesisko atbildību, kas celtas pret Savienību. Atgādināšu, ka LESD šajā jomā ir paredzēts kompetenču sadalījums starp Savienības tiesām un valstu tiesām: strīdi, kas saistīti ar Savienības *ārpuslīgumisko atbildību*, ir Savienības tiesu jurisdikcijā (skat. LESD 256. panta 1. punktu, 268. pantu un 340. panta otro daļu), bet strīdi, kas saistīti ar Savienības *līgumisko atbildību*, ja šķirējklauzulā nav noteikts citādi, ir valsts tiesu kompetencē (skat. LESD 272. un 274. pantu). Saskaņā ar šo judikatūru, lai noteiktu, vai pret Savienību celtā prasība par civiltiesisko atbildību ietilpst to kompetencē, Savienības tiesas nevar pieturēties pie tām tiesību normām, uz kurām atsaucies prasītājs. Šīm tiesām ir jāpārbauda, vai tajās celtās prasības priekšmets ir tāda prasība atļūdzināt zaudējumus, kas objektīvi un vispārīgi ir pamatota ar līgumiskām vai ārpuslīgumiskām tiesībām un saistībām. Šajā nolūkā šīm tiesām, ņemot vērā lietas materiālos ietvertos dažādos elementus, piemēram, iespējami pārkāpto tiesību normu, izvirzītā pārkāpuma raksturu, pārņemto rīcību, kā arī starp pusēm pastāvošās tiesiskās attiecības, ir jāpārbauda, vai starp tām pastāv līgumiskais konteksts, kas ir saistīts ar strīda priekšmetu, kura padziļināta izvērtēšana ir nepieciešama, lai izskatītu minēto prasību. Šajā ziņā prasība tiks uzskatīta par pamatotu ar Savienības līgumisko atbildību, ja no minēto elementu sākotnējās analīzes izriet, ka ir jāinterpretē viens vai vairāki starp attiecīgajām pusēm noslēgtie līgumi, lai noteiktu, vai prasītāja prasījumi ir pamatoti (skat. it īpaši spriedumus, 2013. gada 18. aprīlis, Komisija/Systran un Systran Luxembourg (C-103/11 P, EU:C:2013:245, 61.–67. punkts), kā arī 2019. gada 10. jūlijs, VG/Komisija (C-19/18 P, EU:C:2019:578, 28.–30. punkts)).

94. Lai pārbaudītu savu jurisdikciju saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu vai 7. panta 2. punktu, ir loģiski, ka tiesa, kurā prasība celta, primāri ņem vērā materiālo tiesību normas, uz kurām prasītājs ir atsaucies savā prasības pieteikumā. Kā paskaidrots šo secinājumu 62. punktā, šie noteikumi rada faktu un “saistību” interpretācijas spektru, kuru prasītājs no tiem izsecina. Līdzīga loģika, kas izpaužas kā tādu materiālo tiesību normu vērtējums, ar kurām prasījums tiek atbalstīts, lai noteiktu kvalifikāciju, ir meklējama arī judikatūrā par citiem šīs regulas noteikumiem¹²³.

95. Konkrēti, ja prasītājs atsaucas uz līguma noteikumiem un/vai tiesību normām, kas piemērojamas tikai šī līguma dēļ, piemēram, noteikumiem par vienošanos saistošo spēku un parādnieka atbildību par līgumsaistību neizpildi¹²⁴, no tā izriet, ka prasība ir pamatota ar “līgumisku pienākumu” Tiesas judikatūras izpratnē. Turpretī, ja prasītājs atsaucas uz tiesību normām, ar kurām neatkarīgi no brīvprātībām saistībām tiek uzlikts vispārīgs pienākums, prasība ir pamatota ar “likumisku pienākumu” šīs judikatūras izpratnē.

96. Gadījumā, ja prasītājs savā prasības pieteikumā nav atsaucies uz materiālajām tiesību normām¹²⁵, metode būtiski nemainās. Kā esmu norādījis, šie noteikumi paši par sevi nav kvalifikācijas priekšmets. Tie vienkārši veido faktu interpretācijas spektru un sniedz norādi uz “saistībām”, ko prasītājs no tiem secina. Konkrēti, ja prasības pieteikumā nav norādītas materiālās tiesību normas, tiesai no citiem tā elementiem, piemēram, no faktu izklāsta vai prasījumiem, ir jāizsecina “saistības”, uz kurām atsaucas prasītājs.

97. Šajā kontekstā no sprieduma *Brogstetter* izrietošais “tests” šaubu gadījumā tiesai var ļaut identificēt saistības, kas ir prasības pamatā, mainot virzienu. Ja līguma (vai cita veida brīvprātīgas vienošanās) “interpretācija” vai “ņemšana vērā” šķiet “būtiska”, lai “noteiktu [prasītāja] [atbildētājam] pārņemtas rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu”, no tā izriet, ka prasība ir pamatota ar attiecīgās “līgumiskas saistības” neizpildi: šajā prasībā pārņemta rīcība ir prettiesiska un ir pamats atbildētāja atbildībai, jo viņš šādas “saistības” nav izpildījis, kas savukārt ir atkarīgs no aplūkotā līguma noteikumiem un tām piemērojamām tiesībām. Savukārt, ja prasība ir pamatota ar visiem likumā noteikta pienākuma neizpildi, nav nepieciešams “interpretēt” vai “ņemt vērā” līgumu, lai noteiktu to, ka šajā prasībā pārņemta rīcība ir prettiesiska, jo šis pienākums pastāv neatkarīgi no šī līguma: šīs rīcības prettiesiskums būs atkarīgs no vienas vai vairākām tiesību normām, kurā šāds pienākums ir noteikts¹²⁶.

98. Kā ir norādījusi Komisija, spriedums *Brogstetter* šādi ļauj tiesai noteikt prasības “līgumisko” vai “likumisko” kvalifikāciju atkarībā no atsauces punkta, kuru ņemot vērā, tai ir jāizvērtē rīcības, ko prasītājs pārmet atbildētājam, likumība atkarībā no tā, vai runa ir par līgumu un tam piemērojamām tiesību normām vai tiesību normām, kas uzliek vispārīgu pienākumu neatkarīgi no šāda līguma.

123 Konkrēti, lai noteiktu, vai prasība ir izslēgta no Briseles Ia regulas tvēruma saskaņā ar tās 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu par “bankrotu, ar maksātnespējīgu uzņēmēj sabiedrību vai citu juridisko personu likvidāciju saistītām procedūrām, tiesas rīkojumiem, mierizlīgumiem un līdzīgām procedūrām”, ir jāizvērtē, vai “tās juridiskais pamatojums ir balstīts tiesību normās par maksātnespēju” (skat. it īpaši spriedumu, 1979. gada 22. februāris, *Gourdain* (133/78, EU:C:1979:49, 4. punkts), un pēc analogijas spriedumu, 2019. gada 4. decembris, *Tiger* u.c. (C-493/18, EU:C:2019:1046, 27. punkts)). Tāpat, lai noteiktu, vai prasība pieskaitāma “lietām, kuru priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu”, Briseles Ia regulas 24. panta 1. punkta izpratnē, ir jāizvērtē, vai tā ir “pamatota ar lietu tiesībām” (skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 10. jūlijs, *Reitbeuer* u.c. (C-722/17, EU:C:2019:577, 45. punkts)). Visbeidzot, lai noteiktu, vai prasība ir pieskaitāma pie “lietām, kuru priekšmets ir [sociālo] pārvaldes struktūru pieņemto lēmumu spēkā esamība”, šīs regulas 24. panta 2. punkta izpratnē, ir jāizvērtē, vai prasītājs apstrīd sabiedrības pārvaldes struktūras lēmuma spēkā esamību, ņemot vērā “piemērojamās sabiedrību tiesības vai statūtu noteikumus par šo struktūru darbību” (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 40. punkts)).

124 Skat., piemēram, *Court of Appeal* (Apelācijas tiesa, Apvienotā Karaliste), 2018. gada 9. augusts, *Cristiano Committeri* pret *Club Méditerranée SA and others*, [2018] EWCA Civ 1889.

125 Proti, lai gan dažās valstu tiesību sistēmās, tostarp Anglijas tiesību sistēmā, prasītājiem savā prasības pieteikumā ir jānorāda ne vien fakti un prasības priekšmets, bet arī tiesību normas, uz ko viņi balstās, citās, tostarp Francijas, tiesību sistēmās prasītājiem šāds pienākums nav noteikts. Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (86. punkts).

126 Šajā pašā nozīmē skat. Weller, M., minēts iepriekš. Atbildību sakrišanas gadījumā “līgumiskās” un “likumiskās” saistības attiecībā uz vienu un to pašu notikumu, kas rada kaitējumu, ir patiesībā neatkarīgas viena no otras. Piemēram, šo secinājumu 54. punktā minētajā piemērā par produktu ar trūkumiem izraisītu kaitējumu tiesa var lemt par apgalvotā vispārējā pienākuma preču drošības jomā pārkāpuma tiesiskumu neatkarīgi no pirkuma līguma. Faktiski šīs saistības ir jāpilda neatkarīgi no aplūkotā līguma, un šī iemesla dēļ šis līgums nav “neizbēgami jāņem vērā” vai “jāinterpretē”, lai noteiktu, vai ražot produktu ar trūkumiem no drošības viedokļa ir prettiesiski vai arī – ko tieši nozīmē šāds trūkums.

Manuprāt, no sprieduma *Kalfelis* izrietošā metode un no sprieduma *Brogstter* izrietošā metode, interpretējot tās šādi, vairumā gadījumu novedis pie vienāda rezultāta, jo aplūkotā rīcība un atsauces punkts, lai novērtētu to likumību, principā ir atkarīgi no tā, uz ko savā prasības pieteikumā atsaucas prasītājs.

99. Tādējādi spriedumu *Brogstter* var uzskatīt par korektīvu konkrētās situācijās, kurās prasītājs atsaucas uz tiesību normām, kas valsts tiesībās tiek uzskatītas par tādām, kuras attiecas uz neatļautu darbību, nosakot ņemt vērā līgumiskās saistības, un kuras neievērojot, tiek prezumēts, ka netiek ievērots līgums. Konkrētāk, šeit es domāju gadījumus, kuros “līgumisko saistību” neizpilde parādās kā neatļauta darbība¹²⁷ Šādos gadījumos spriest par prasību galvenokārt nozīmē “interpretēt” vai “ņemt vērā” aplūkoto līgumu, lai šādu pārkāpumu pierādītu, un līdz ar to arī apgalvotās neatļautās darbības esamību. Līdzīga prasība tālab reāli izvirza līgumiskus jautājumus. Līdz ar to jāuzskata, ka šāda prasība būtībā ir balstīta uz “līgumisku saistību” pārkāpumu, un “likumiskas saistības”, uz ko atsaucas prasītājs, atsevišķi nepastāv.

100. Rezumējot – no tā izriet, ka tad, ja prasītājs savā prasības pieteikumā atsaucas uz materiālo tiesību normām, ar kurām ir noteikts vispārīgs pienākums, un ja nešķiet “būtiski” noteikt līguma saturu, lai novērtētu, vai atbildētājam pārmestā rīcība ir vai nav likumīga, prasība ir pamatota ar “likumiskām saistībām” un līdz ar to ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē¹²⁸.

101. Savukārt, ja neatkarīgi no pieminētajām tiesību normām tiesa pārmestās rīcības likumību var novērtēt, tikai atsaucoties uz līguma saturu, prasība būtībā ir balstīta uz “līgumiskām saistībām” un tādējādi ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, šīs regulas 7. panta 1. punkta izpratnē.

102. Tomēr ir jāsniedz divi precizējumi. *Pirmkārt*, jānorāda, ka spriedums *Brogstter* – raugoties burtiski – varētu norādīt uz to, ka līguma “interpretācijai” vai “ņemšanai vērā” nevajadzētu notikt nevienā izvērtēšanas stadijā, nosakot neatļautu darbību, lai prasība atbildības dēļ ietilptu “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”.

103. Šajā ziņā var gadīties, ka saistībā ar prasību atbildības par neatļautu darbību dēļ rodas arī iepriekš izskatāms vai blakusjautājuma veida līgumiska rakstura jautājums. Kā precizēšu šo secinājumu 123. punktā, tā tas ir pamatlietā. Šajā gadījumā vispirms ir jāinterpretē līgums, kas saista *Wikingerhof* un *Booking.com*, lai konstatētu atsevišķu pirmās minētās sabiedrības pārmesto faktu otrajai minētajai sabiedrībai patiesumu no konkurences tiesību viedokļa¹²⁹.

104. Taču saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru prasība saskaņā ar Briseles Ia regulu ir jākvalificē, ņemot vērā tajā izvirzītos galvenos tiesību jautājumus. Iepriekš izskatāma vienkārša vai blakusjautājuma, kam ir līgumisks raksturs, pastāvēšana, par kuru tiesai ir jālemj, lai izņemtu par šo prasību, nevar būt pamats tās kvalifikācijai¹³⁰. Pretējā gadījumā tas nozīmētu, ka jurisdikcija tiek

127 Faktiski spriedumu *Brogstter* var saprast tādējādi, ka saskaņā ar Tiesas viedokli ekskluzivitātes pienākuma neievērošana, kas, iespējams, puses saista uz līguma pamata, pati par sevi raksturo minētās neatļautās darbības. Uz likumiskā pamata un līgumiskā pamata izvirzītās prasības, Tiesas skatījumā, ir balstītas uz vienu un to pašu pienākumu, proti, ekskluzivitātes “līgumisko pienākumu”.

128 Skat. manus secinājumus lietā *Bosworth* un *Hurley* (79. un 83. punkts).

129 Minēšu citu piemēru, kurā X ir noslēdzis līgumu ar Y, un Z mudina Y pārkāpt šo līgumu. Ja X pret Z ceļ prasību tiesā, pamatojoties uz atbildību par neatļautu darbību par to, ka tas ir apzināti mudinājis Y pārkāpt līgumu, tiesai būtu jākonstatē, ka Y patiešām ir šādu pārkāpumu izdarījis. Tiesai tālab būs jāinterpretē līgums. Runa ir par iepriekš izskatāmu jautājumu, lai pierādītu atbilstošā fakta patiesumu, izvērtējot turklāt “likumisku” prasību (skat. Hartley, T., minēts iepriekš, 109. lpp.).

130 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 25. jūlijs, *Rich* (C-190/89, EU:C:1991:319, 26.–28. punkts); 2002. gada 14. novembris, *Baten* (C-271/00, EU:C:2002:656, 46. un 47. punkts), kā arī 2016. gada 16. novembris, *Schmidt* (C-417/15, EU:C:2016:881, 25. punkts). Savukārt tiesību normu kolīzijas jomā katrs tiesību jautājums, kas izvirzīts prasībā, principā ir jākvalificē atsevišķi. Skat. spriedumus, 2016. gada 21. janvāris, *ERGO Insurance* un *Gjensidige Baltic* (C-359/14 un C-475/14, EU:C:2016:40, 50.–62. punkts); 2016. gada 7. aprīlis, *KA Finanz* (C-483/14, EU:C:2016:205, 52.–58. punkts), kā arī 2016. gada 28. jūlijs, *Verein für Konsumenteninformation* (C-191/15, EU:C:2016:612, 35.–60. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *Verein für Konsumenteninformation* (C-272/18, EU:C:2019:679, 51. punkts).

noteikta līgumsaistību izpildes vietas tiesai, lai izskatītu prasību, kurā būtībā nav izvirzīti līgumiski jautājumi un kurai līdz ar to nav īpaši ciešas saiknes ar šo tiesu. Šāds rezultāts būtu pretrunā tuvumā esamības mērķim un pareizas tiesvedības mērķim¹³¹. Tādējādi spriedumu *Brogstetter* nevar interpretēt pretēji.

105. Otrkārt, no sprieduma *Brogstetter* skaidri neizriet, vai līguma interpretācijas vai ņemšanas vērā “būtiskais” raksturs, lai noteiktu, vai prasība atbildības dēļ ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, vai “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, ir jāizvērtē vienīgi saistībā ar prasītāja noformulēto prasību vai ņemot vērā iespējamu aizstāvības pamatu, ko atbildētājs ir izvirzījis tiesā, kurā celta prasība.

106. Es, piemēram, iedomājos situāciju, kurā persona ceļ prasību atbildības par neatļautu darbību dēļ saistībā ar autortiesību pārkāpumu, kuras ietvaros atbildētājs norāda uz licences līguma pastāvēšanu starp pusēm. Tā kā autortiesību pārkāpums nozīmē, ka trešā persona izmanto aizsargātu darbu, kas ietilpst ekskluzīvajās tiesībās, kuras uz šo darbu tiesību aktos ir atzītas autoram, bez šī pēdējā minētā iepriekšējās atļaujas¹³², tiesai, lai lemtu par šo prasību, būtu jānosaka, vai ar šo līgumu bija vai nebija atļauta darba pārņemšana. Tāpat kā piemēru var minēt prasību neatļautas darbības dēļ, ko cēlusi persona, kurai nodarīti miesas bojājumi, kas radušies, izmantojot sporta aprīkojumu, pret šī aprīkojuma izīrētāju, kuras ietvaros atbildētājs atsauktos uz nomas līguma noteikumu, kura mērķis, iespējams, ir viņu atbrīvot no atbildības par šādu kaitējumu.

107. Tomēr no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka jurisdikcijas pārbaudes stadijā tiesai, kurā celta prasība, ir nevis jāizvērtē prasības pieņemamība vai pamatotība, bet tikai jāidentificē sasaistes ar tiesas valsti faktori, kas pamato tās jurisdikciju atbilstoši Briseles Ia regulas normai. Šajā nolūkā šī tiesa var uzskatīt par konstatētiem prasītāja apgalvojumus¹³³. Citiem vārdiem, tiesai, kurā celta prasība, sava kompetence ir jānosaka, ņemot vērā prasītāja formulēto prasību, un atbildētāja izvirzītajiem aizstāvības pamatiem šajā ziņā nav nozīmes¹³⁴.

108. Saskaņā ar šo loģiku Tiesa norādīja, ka tiesai, kurā celta prasība par līguma izpildi, ir kompetence saskaņā ar Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktu pat tad, ja atbildētājs kā aizstāvības pamatu izvirza šī līguma nepastāvēšanu (vai spēkā neesamību)¹³⁵. Pēc analogijas – tiesa, kurā celta prasība, kas pamatota ar “likumisku pienākumu”, nevarētu uzskatīt, ka tā ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, tikai tādēļ, ka atbildētājs kā aizstāvības pamatu ir izvirzījis līguma pastāvēšanu starp pusēm. Arī šajā gadījumā spriedumu *Brogstetter* nevar interpretēt pretēji. Jautājums par iespējamu līgumisku pamatojumu vai atbrīvojumu pārņemšanās rīcības sakarā arī šajā gadījumā ir vienkāršs jautājums vai blakusjautājums neatļautas darbības izvērtējumā.

109. Šāda interpretācija, manuprāt, nodrošina tiesisko drošību, jo tā ļauj tiesai, kurā celta prasība, pārbaudīt savu jurisdikciju *ab initio*, ņemot vērā prasītāju, bez pienākuma veikt padziļinātu būtības pārbaudi un neatkarīgi no tā, vai atbildētājs piedalās procesā¹³⁶. Pretējā gadījumā tas būtu pretrunā tiesiskās drošības principam un jurisdikcijas noteikumu augstas paredzamības pakāpes mērķim, ja

131 Pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 12. maijs, *BVG* (C-144/10, EU:C:2011:300, 39. punkts).

132 Skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 14. novembris, *Spedidam* (C-484/18, EU:C:2019:970, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

133 Skat. it īpaši spriedumus, 2012. gada 25. oktobris, *Folien Fischer un Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 50. punkts), kā arī 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 62. punkts).

134 Skat. it īpaši 1994. gada 29. jūnija spriedumu *Custom Made Commercial* (C-288/92, EU:C:1994:268, 19. punkts), kurā Tiesa uzsvēra, ka tiesai, kurā celta prasība, lai pārbaudītu savu jurisdikciju, nevajadzētu būt spiestai “ņemt vērā [...] atbildētāja izvirzītos pamatus”. Šajā ziņā, manuprāt, nav pretrunu starp šo apgalvojumu un vēlāko Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru tiesai, kurā celta prasība, savas jurisdikcijas pārbaudes stadijā “ir jāizvērtē visa tās rīcībā esošā informācija, tostarp, vajadzības gadījumā – atbildētāja izvirzītie iebildumi” (spriedums, 2016. gada 16. jūnijs, *Universal Music International Holding* (C-12/15, EU:C:2016:449, 46. punkts)). Šī judikatūra ir jāsaprot tādējādi, ka tiesai, kas izskata lietu, šajā stadijā ir jāņem vērā nevis atbildētāja pēc būtības izvirzītie aizstāvības pamati, bet gan viņa iespējamie argumenti saistībā ar jurisdikciju, kas attiecas, piemēram, uz vietu, kurā radies kaitējums, Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē, utt. (šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [M. Szpunar] secinājumus lietā *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2014:2135, 77. punkts)).

135 Skat. it īpaši spriedumu, 1982. gada 4. marts, *Effer* (38/81, EU:C:1982:79, 7. un 8. punkts).

136 Šajā pašā nozīmē skat. Dickinson, A., minēts iepriekš, it īpaši 471. lpp.

Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta vai 7. panta 2. punkta piemērošana ir atkarīga no tāda aizstāvības pamata pastāvēšanas, ko atbildētājs var izvirzīt novēloti¹³⁷. Turklāt tas nozīmētu, ka atbildētājs varētu izvairīties no 7. panta 2. punktā paredzētajiem jurisdikcijas noteikumiem “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, vienkārši atsaucoties uz tāda līguma esamību, kas viņu saista ar prasītāju¹³⁸.

110. Minēto interpretāciju, manā ieskatā, apstiprina spriedums *Hi Hotel HCF*¹³⁹. Lietā, kurā tika pasludināts šis spriedums, kas tika pasludināts neilgi pēc sprieduma *Brogssitter*, prasītājs atbilstoši Briseles Ia regulas 7. panta 2. punktam bija cēlis prasību atbildības par neatļautu darbību dēļ, kas pamatota ar viņa autortiesību pārkāpumu. Atbildētājs pret šo prasību iebilda, norādot uz agrāk starp pusēm noslēgtu līgumu, kurā, viņaprāt, bija paredzēta aplūkoto autortiesību nodošana par labu viņam, un šī iemesla dēļ apstrīdēja neatļautas darbības esamību un šīs tiesību normas atbilstību. Tiesa būtībā atgādināja, ka tiesai, kurā celta prasība, ir jānosaka sava jurisdikcija, ņemot vērā prasītāja formulēto likumisko prasību, neatkarīgi no atbildētāja izvirzītā līgumiskā aizstāvības pamata¹⁴⁰.

111. Pirms šīs iedaļas pabeigšanas ir jāizvērtē vēl divi jautājumi. *Pirmkārt*, kā tiesas sēdē norādīja Komisija, prasības kvalifikācija netiek veikta vienādi, ja puses saista apdrošināšanas, patērētāju vai darba līgums. Pretēji Briseles Ia regulas 7. panta noteikumiem par īpašo jurisdikciju¹⁴¹ šīs regulas II nodaļas 3., 4. un 5. iedaļā, kas attiecas uz prasībām attiecīgi “lietās, kas attiecas uz apdrošināšanu”, “attiecībā uz patērētāju līgumiem” un “attiecībā uz atsevišķiem darba līgumiem”, ir noteikts mērķis aizsargāt līguma vājākās puses – apdrošinātās personas, patērētājus vai darbiniekus¹⁴², un tās ir imperatīvas. Tātad ir jāizvairās no tā, lai otra līgumslēdzēja puse varētu apiet šīs iedaļas, pamatojot savu prasību ar atbildību par neatļautu darbību. Turklāt minētajām iedaļām nav tuvumā esamības mērķa kā tāda un līgumiska pienākuma, uz kuru ir balstīta aplūkotā prasība, identificēšana nav nepieciešama, lai tajās paredzētie jurisdikcijas noteikumi darbotos. Tādējādi visas prasības, ko formulējušas līdzīgu līgumu līgumslēdzējas puses un kas attiecas uz strīdiem, kuri radušies saistībā ar to izpildi, principā ietilpst šajās pašās iedaļās, un šo prasību iemeslam nav nozīmes¹⁴³.

112. *Otrkārt*, viena doktrīnas daļa¹⁴⁴ piedāvā līgumsaistību izpildes vietas tiesai atbilstoši Briseles Ia regulas 7. panta 1. punktam papildus jurisdikciju, lai lemtu arī par prasībām “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, kam ir cieša saikne ar “līgumiskajiem” prasījumiem, it īpaši strīdos, kuros pastāv iespējama atbildību sakritība. Konkrēti, jautājums ir par to, vai šajā jautājumā ir jāprecizē spriedums *Kalfelis*.

137 Pēc analogijas skat. spriedumus, 1991. gada 25. jūlijs, *Rich* (C-190/89, EU:C:1991:319, 27. punkts); 2003. gada 8. maijs, *Gantner Electronic* (C-111/01, EU:C:2003:257, 24.–32. punkts), kā arī 2011. gada 12. maijs, *BVG* (C-144/10, EU:C:2011:300, 35. punkts). Šajā pašā nozīmē skat. arī *Zogg, S.*, minēts iepriekš, 50. un 51. lpp.

138 Pēc analogijas skat. spriedumus, 1982. gada 4. marts, *Effer* (38/81, EU:C:1982:79, 8. punkts), un 2011. gada 12. maijs, *BVG* (C-144/10, EU:C:2011:300, 34. un 35. punkts). Skat. arī manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (89. punkts); Brosch, M., “Die Brogssitter-Defence: Neues zur Annexzuständigkeit am Vertragsgerichtsstand für deliktische Ansprüche in der EuGVVO, zugl Anmerkung zu EuGH 13.3.2014, C-548/12 Marc Brogssitter/Fabrication de Montres Normandes EURL und Karsten Frähsdorf”, *ÖJZ* 2015, 958.–960. lpp., kā arī Magnus, U. un Mankowski, P., minēts iepriekš, 168. lpp.

139 Spriedums, 2014. gada 3. aprīlis (C-387/12, EU:C:2014:215).

140 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 3. aprīlis, *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215, 16.–22. punkts).

141 Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, ka Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta mērķis nav aizsargāt vienu no lietas dalībniekiem (skat. it īpaši spriedumu, 2017. gada 17. oktobris, *Bolagsupplysningen un Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, 38. un 39. punkts)). Manuprāt, tāda pati analīze ir piemērojama attiecībā uz šīs regulas 7. panta 1. punktu.

142 Skat. Briseles Ia regulas 18. apsvērumu.

143 Attiecībā uz Briseles Ia regulas II nodaļas 4. iedaļu skat. spriedumus, 2002. gada 11. jūlijs, *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436, 54.–58. punkts), un 2020. gada 2. aprīlis, *Reliantco Investment un Reliantco Investment Limassol Sucursala București* (C-500/18, EU:C:2020:264, 58.–73. punkts), un attiecībā uz šīs nodaļas 5. iedaļu skat. manus secinājumus lietā *Bosworth un Hurley* (91.–103. punkts). Tiesai vēl nav bijusi iespēja lemt par šo jautājumu minētās nodaļas 3. iedaļas ietvaros. Tomēr, izmantojot analogu pieeju attiecībā uz šo 3. iedaļu, skat. *Supreme Court of the United Kingdom* (Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa), 2020. gada 1. aprīlis, *Aspen Underwriting Ltd and others pret Credit Europe Bank NV*, [2020] UKSC 11, 34.–41. punkts.

144 Skat. it īpaši Briggs, A., minēts iepriekš, 237. lpp., un *Weller*, minēts iepriekš.

113. Jāuzsver, ka šis jautājums atšķiras no jautājuma par kvalifikāciju, kas apspriests šo secinājumu iepriekšējos punktos. Proti, ja prasība, kas balstīta uz juridisku pamatu, kurš valsts tiesībās ir uzskatāms par neatļautu darbību, ir jākvalificē kā “līgumiska” Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, piemērojot spriedumu *Brogssitter*, to, ņemot vērā šo kvalifikāciju, saskaņā ar šīs regulas 7. panta 2. punktu vairs nevar nodot izskatīšanai likumā noteiktās jurisdikcijas tiesā. Turpretī, ja līgumsaistību izpildes vietas tiesai tiek noteikta kompetence izskatīt prasības “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību” – šī jēdziena autonomā izpratnē –, kas papildina prasības “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, prasītājam tik un tā būtu iespēja celt pirmos minētos šajā pašā likumā noteiktās jurisdikcijas tiesā. Viņam vienkārši arī būtu iespēja ar to visu griezties līgumsaistību izpildes vietas tiesā.

114. Protams, princips, saskaņā ar kuru papildprasība ir pakārtota pamatprasībai, Tiesas judikatūrā par Briseles Ia regulu nav sveša¹⁴⁵. Turklāt, šāda papildu jurisdikcija sniegtu priekšrocības pareizas tiesvedības norises ziņā, jo tas ļautu panākt zināmu procesuālo ekonomiju.

115. Tomēr, manuprāt, Briseles Ia regula tās pašreizējā redakcijā nepieļauj šādu risinājumu. Atgādināšu, ka šajā regulā paredzētās īpašās jurisdikcijas ir atkarīgas no strīda “jomas”. Minētās regulas 7. panta 1. punktā un 7. panta 2. punktā skaidri ir nošķirtas prasības “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, un “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”. Līdz ar to otrajā kategorijā ietilpstošās prasības nevar piesaistīt šim 7. panta 1. punktam, nepārkāpjot šo sistēmu un nepaplašinot šīs pēdējās minētās tiesību normas piemērošanas jomu – kura, atgādināšu, ir jāinterpretē šauri –, veidā, kas pārsniegtu tās mērķi, proti, nodrošināt, lai līgumiskus jautājumus varētu izskatīt – pēc prasītāja izvēles – tās vietas tiesā, kas atrodas vistuvāk strīdīgā līgumiskā pienākuma izpildes vietai¹⁴⁶. Savienības likumdevējam būtu jāparedz šāda papildu jurisdikcijas noteikšana, vai nu šajā nolūkā grozot minēto 7. panta 1. punktu, vai Briseles Ia regulas 30. pantā paredzēto noteikumu par saistītām lietām pārveidojot par jurisdikcijas pamatu¹⁴⁷. Kamēr tas nav noticis, kā norādīju šo secinājumu 85. punktā, prasītājam, kurš vēlas ietaupīt uz tiesvedību, ir iespēja celt savas prasības atbildētāja domicila valsts tiesās saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu.

C. Starp līgumslēdzējām pusēm celto prasību par atbildību, kas pamatotas ar konkurences tiesību normu pārkāpumu, kvalifikācija

116. Ņemot vērā no Tiesas judikatūru, kā tā skaidrota šo secinājumu divās iepriekšējās iedaļās, tādas prasības par civiltiesisko atbildību kvalifikācija, kādu šajā gadījumā *Wikingerhof* ir cēlusi pret *Booking.com*, manuprāt, neizraisa šaubas.

117. Jāatgādina – ar to, ka šīs abas sabiedrības saista līgums, nepietiek, lai uzskatītu, ka šī prasība ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē. Tam, vai prasītāja pamatlietā varēja atsaukties uz šī līguma pārkāpumu¹⁴⁸, šajā ziņā nebūtu nekādas nozīmes.

118. Proti, kā esmu visu laiku norādījis šajos secinājumos, prasības piesaiste “lietām, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, vai “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību”, šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē, ir atkarīga no tās cēloņa, proti, pienākuma, ar kuru šī prasība ir (faktiski) pamatota.

¹⁴⁵ Skat. it īpaši spriedumu, 1987. gada 15. janvāris, *Shenavai* (266/85, EU:C:1987:11, 19. punkts).

¹⁴⁶ Šajā pašā nozīmē skat. Zogg, S., minēts iepriekš, 57.–62. lpp., un Minois, M., minēts iepriekš, 250. lpp.

¹⁴⁷ Pašreizējā Briseles Ia regulas redakcijā šīs regulas 30. pants ir izņēmums, kas gadījumā, ja saistītas prasības tiek izskatītas dažādu dalībvalstu tiesās, ļauj visām tiesām, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, apturēt tiesvedību. Par labu normas par saistītām lietām paplašināšanai skat. Gaudemet-Tallon, H., minēts iepriekš, 175. lpp.

¹⁴⁸ Šajā sakarā tiesas sēdē *Wikingerhof*, atbildot uz Tiesas jautājumu, norādīja, ka tā hipotētiski būtu varējusi celt prasību, pamatojoties uz Vācijas tiesību normām līgumiskās atbildības jomā, precīzāk, uz labticības pienākuma neizpildi.

119. Šajā gadījumā *Wikingerhof* savā prasībā atsaucās uz Vācijas konkurences tiesību normām. Šo tiesību normu mērķis ir aizsargāt, un šādam nolūkam tajās ikvienam uzņēmumam ir noteikti pienākumi. Neatkarīgi no tā, vai prasībai pamatlietā patiešām ir piemērojamas Vācijas tiesības, kas vēl nav noteikts jurisdikcijas pārbaudes stadijā¹⁴⁹, atsaukšanās uz attiecīgajām normām norāda, ka minētā sabiedrība savā prasības pieteikumā atsaucas uz *Booking.com* neizpildītu pienākumu, kas izpaužas kā tiesību aktos noteikts pienākums neatkarīgi no līguma vai citām brīvprātīgi uzņemtām saistībām. Šī prasība tāpat ir balstīta uz “likumisku pienākumu” Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē¹⁵⁰.

120. Kā pamatoti norādīja *Wikingerhof* un Komisija, šī pienākuma “likumiskais” raksturs ir arī apstiprināts spriedumā *CDC Hydrogen Peroxide*¹⁵¹. Šajā spriedumā, kas – atgādinājumam – attiecās uz prasībām atlīdzināt zaudējumus, kuras, pamatojoties uz konkurences tiesību normām, bija cēlušies ķīmiskas preces pircēji¹⁵² pret uzņēmumiem, kas ražo šo precī, jo šie pēdējie minētie bija izveidojuši karteli, kura ietvaros tie bija noteikuši attiecīgās preces cenas, Tiesa nosprieda, ka, lai gan pircēji, bez šaubām, bija saņēmuši piegādes tādu līgumattiecību ietvaros, kas viņus saistīja ar dažādiem šī karteļa dalībniekiem, “apgalvoto kaitējumu radījušais apstāklis [bija] nevis iespējamais līgumisko saistību pārkāpums, bet gan aizliegtās vienošanās radītais līgumu slēgšanas brīvības ierobežojums, kas pircējam liedza iespēju piegādes saņemt par atbilstoši tirgus likumiem noteiktu cenu”¹⁵³.

121. Līdzīgi šai gadījumā *Wikingerhof* nevis atsaucas uz līguma, kas to saista ar *Booking.com*, pārkāpumu, bet uz to, ka otrā minētā sabiedrība ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, izvirzot darījuma nosacījumus, kuri pirmajai minētajai nav taisnīgi, proti, radot vispārīgos nosacījumus, ko tā piemēro to līgumiskajās attiecībās.

122. Tālāk, kā uzsver Komisija, “lai noteiktu pārnestās rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu”, šķiet, ka nav “būtiski” interpretēt līgumu, kas ir saistošs pamatlietas pusēm sprieduma *Brogstetter* izpratnē¹⁵⁴, lai gan apgalvotā pret konkurenci vērstā darbība materializējas to līgumiskajās attiecībās.

123. Protams, tā kā dažādas darbības, ko *Wikingerhof* pārmet *Booking.com*¹⁵⁵, iekļaujas to līgumiskajās attiecībās, izrādīsies nepieciešams noteikt pušu saistību precīzo saturu, lai konstatētu šo darbību pastāvēšanu. Šajā ziņā ir jānorāda, ka *Wikingerhof* it īpaši apgalvo, ka tad, kad *Booking.com* norāda viņas viesnīcas cenas kā izdevīgākas, šādi darbibai nav līgumiska pamata. Tā kā lietas dalībnieki šajā jautājumā nav vienisprātis¹⁵⁶, tiesai vajadzēs interpretēt *Booking.com* vispārējos nosacījumus, lai noteiktu saturu, kas nenoliedzami būtu līgumtiesību jautājums, uz kuru attiecas *lex contractus*.

149 Tas tomēr visticamāk tā būs, ņemot vērā Romas II regulas 6. panta 3. punktu.

150 Pēc analogijas skat. spriedumus, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 28. punkts); 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 34.–56. punkts); 2018. gada 5. jūlijs, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-27/17, EU:C:2018:533, 51. punkts), kā arī 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans* (C-451/18, EU:C:2019:635, 22.–37. punkts). Šajā pašā nozīmē skat. Behar-Touchais, M., “Abus de puissance économique en droit international privé”, *Revue internationale de droit économique*, 2010, 1. sēj., 37.–59. lpp., it īpaši 41.–42. lpp.

151 Spriedums, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335).

152 Protams, no karteļa cietušie uzņēmumi bija nodevuši savus prasījumus sabiedrībai, kas ir prasītāja pamatlietā un kam pašai nebija noslēgta līguma ar uzņēmumiem atbildētājiem. Tomēr, ņemot vērā šo prasījumu nodošanu, šī sabiedrība pret minētajiem uzņēmumiem īstenoja tiesības, kas bija cietušajiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 35. punkts).

153 Spriedums, 2015. gada 21. maijs, *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2015:335, 43. punkts).

154 Pēc analogijas skat. *Oberlandesgericht München* (Federālās zemes Augstākā tiesa Mīnhenē, Vācija), 2017. gada 23. novembris, WRP 2018, 629, 22. un 23. punkts.

155 To kopsavilkums atrodams šo secinājumu 12. punktā.

156 Skat. šo secinājumu 23. zemsvītras piezīmi.

124. Tomēr tas būtu tikai iepriekš izskatāms jautājums, kas kā tāds nevar būt pamats prasības kvalifikācijai. Tiklīdz ir noskaidrots šis iepriekš izskatāmais jautājums un ir konstatēta *Wikingerhof* pārmestās *Booking.com* rīcības *pastāvēšana*, tiesai būs jāizskata galvenais jautājums par šīs darbības *likumību*, kas nosaka tiesību uz atlīdzinājumu principu un apjomu¹⁵⁷.

125. Atsauces punkts, lai izvērtētu minētās rīcības likumību, nav līgums vai tam piemērojamie vispārīgie nosacījumi, bet – atkarīgu – konkurences tiesību normas. Galvenais jautājums par to, vai *Booking.com* pieņemtā rīcība, kas rada atbildību, ir atkarīga no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas kritērijiem, kuri paredzēti šajos pēdējos minētajos noteikumos.

126. Kā norāda iesniedzējtiesa un uzsver *Wikingerhof* un Komisija, jautājums par to, vai *Booking.com* ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli minēto konkurences tiesību izpratnē, ir iedalāms vairākos apakšjautājumos, proti, pirmkārt, kāds ir konkrētais tirgus, otrkārt, kādas ir ietekmes attiecības starp uzņēmumiem šajā tirgū – lai noskaidrotu, vai *Booking.com* tajā ir dominējošs stāvoklis, un, treškārt, kādas ir šai sabiedrībai pārmestās rīcības sekas minētajā tirgū – lai izvērtētu, vai šī sabiedrība šo iespējamo stāvokli izmanto ļaunprātīgi.

127. Te runa ir tikai un vienīgi par konkurences tiesību jautājumiem, kuri ir jāskata, ņemot vērā valsts tiesību normas, uz kurām ir norādīts Romas II regulas 6. panta 3. punktā.

128. Līgums ir vēl jo mazāk noteicošs, lai lemtu par *Wikingerhof* pārmesto darbību tiesiskumu vai prettiesiskumu, jo, kā uzsver Komisija, šis līgums šajā ziņā pat nav *Booking.com* aizstāvības pamats¹⁵⁸. Atšķirībā no gadījuma, kad prasības par autortiesību pārkāpumu ietvaros atbildētājs atsauktos uz licences līgumu, kas minēts šo secinājumu 106. punktā, apstrīdētās darbības, pieņemot, ka tās ir nelikumīgas, nekļūtu tiesiskas tikai tādēļ, ka uz tām pilnībā vai daļēji attiecas līguma noteikumi vai tam piemērojamie vispārējie nosacījumi, jo līgums nevar “atļaut” rīcību, kas ir pretrunā konkurences tiesībām.

129. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uzskatu, ka tāda prasība kā *Wikingerhof* izvirzītā ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta izpratnē.

130. Kā uzsvērušas *Wikingerhof* un Komisija, šī interpretācija atbilst minētā 7. panta 2. punktā noteiktajam tuvumā esamības mērķim. Proti, ar likumu noteiktās jurisdikcijas tiesa ir vispiemērotākā, lai lemtu par šajā prasībā izvirzītajiem galvenajiem jautājumiem, it īpaši šajā ziņā atbilstošo pierādījumu vākšanas un izvērtēšanas jomā – neatkarīgi no tā, vai runa ir par konkrēto tirgu, ietekmes attiecībām tirgū vai apstrīdēto darbību sekām minētajā tirgū¹⁵⁹.

131. Turklāt minētā interpretācija nodrošina saskaņotību starp Briseles Ia regulas 7. panta 2. punkta un Romas II regulas 6. panta 3. punkta materiāltiesisko piemērošanas jomu.

132. Šajos secinājumos piedāvāto interpretāciju neliek apšaubīt *Booking.com* un Čehijas valdības arguments, saskaņā ar kuru tāda prasība kā *Wikingerhof* celtā ietilpstot “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, jo, lūdzot izbeigt pārmestās pret konkurenci vērstās darbības, *Wikingerhof* patiesībā vēloties panākt sev labvēlīgu *Booking.com* vispārējo nosacījumu grozīšanu un jaunas līgumiskās tiesības.

157 Pēc analogijas, prasības sakarā ar atbildību par dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu ietvaros, ar kuru pircējs pārņemtu savam piegādātājam to, ka šis pēdējais uzspiež netaisnīgu iepirkuma cenu (skat. LESD 102. panta otrās daļas a) punktu), lai konstatētu šādas prakses pastāvēšanu, varētu būt nepieciešams noteikt, kas ir atrunāts līgumā. Gadījumā, ja puses nav vienisprātis par konkrētām līgumā paredzētajām cenām, piemēram, tādēļ, ka tās ir balstītas uz sarežģītu aprēķina formulu, ka to noteikšanā tiek ņemti vērā dažādi mainīgi lielumi, utt., tiesai iespējams būs jāinterpretē līguma noteikumi, kas attiecas uz cenām. Tomēr arī šajā gadījumā runa būtu par tikai *iepriekš izskatāmu jautājumu* ar mērķi konstatēt pārmestās rīcības patiesumu, lai ļautu tiesai atrisināt galveno jautājumu par tās likumību no konkurences tiesību viedokļa.

158 Visādā ziņā, kā tas jau norādīts šo secinājumu 107. punktā, prasības kvalifikācijā šāda aizstāvības pamata esamībai nebūtu nozīmes.

159 Pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Tibor-Trans* (C-451/18, EU:C:2019:635, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

133. Tā kā *Wikingerhof* ar savu prasību vēlas nevis izbeigt līgumiskās attiecības, kas to saista ar *Booking.com*, bet gan nodrošināt, ka tās turpina pastāvēt, ievērojot konkurences tiesības, *Booking.com*, pieņemot, ka šī prasība ir pamatota, galu galā būs jāpielāgo sava rīcība attiecībā pret prasītāju pamatlietā, tai skaitā vispārējie nosacījumi, ko tā īsteno šo attiecību ietvaros, šajās tiesībās noteiktajām robežām. Šajā ziņā, manā skatījumā, nav nekas neparasts, ka dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas izbeigšana rada pozitīvu rezultātu, piemēram, ja ļaunprātīga izmantošana izpaužas kā atteikums veikt pārdošanu vai negodīgu cenu noteikšana. Pirmajā gadījumā ļaunprātīgas izmantošanas izbeigšana konkrēti nozīmēs, ka dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums būs spiests slēgt līgumu ar prasības cēlēju, un otrajā gadījumā – nedaudz vienkāršojot – tas būs spiests samazināt cenas prasītājam labvēlīgā veidā.

134. Šo interpretāciju neliek apšaubīt arī *Booking.com* arguments, ka *Wikingerhof* prasības mērķis esot panākt daļēju līguma, kas saista šīs abas sabiedrības, spēkā neesamību, jo tā nozīmējot, ka ir jāpārbauda, vai atsevišķi pirmās minētās sabiedrības vispārējo nosacījumu noteikumi ir pretrunā konkurences tiesībām un līdz ar to nav spēkā.

135. Protams uz prasību atzīt līgumu par spēkā neesošu attiecas Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkts¹⁶⁰. Tomēr, kā norādīja *Wikingerhof* tiesas sēdē, atbildot uz Tiesas jautājumu, šīs sabiedrības prasības mērķis nav līguma, kas to saista ar *Booking.com*, spēkā neesamības atzīšana, pamatojoties uz līgumtiesību normām par tā noslēgšanas nosacījumiem. Šajā kontekstā attiecīgo vispārējo nosacījumu noteikumu spēkā neesamība būtu nekas vairāk kā šīs prasības netiešas sekas¹⁶¹.

136. Minēto interpretāciju neatspēko arī *Booking.com* arguments, ka *Wikingerhof* prasība ietilpstot “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, jo šī pēdējā minētā esot “brīvprātīgi piekritusi” *Booking.com* vispārīgajiem nosacījumiem šai tiesību normai atbilstošās judikatūras izpratnē, pat pieņemot, ka šī sabiedrība ir dominējošā stāvoklī.

137. *Booking.com* arguments, manuprāt, būtu pamatots, ja procesuālais konteksts būtu apgriezts. Ja šī sabiedrība būtu vērsusies tiesā ar prasību izpildīt no vispārīgajiem nosacījumiem izrietošās saistības un *Wikingerhof* kā aizstāvības pamatu norādītu to, ka tā nav “brīvprātīgi piekritusi” šiem vispārīgajiem nosacījumiem, kuru izvirzīšana no *Booking.com* puses nozīmē ļaunprātīgu izmantošanu, kas nav saderīga ar konkurences tiesībām, šī prasība ietilptu “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē¹⁶². Proti, kā jau norādīju, šī kvalifikācija ir atkarīga no prasītāja prasības, nevis no atbildētāja izvirzītajiem aizstāvības pamatiem.

138. Tomēr šajā gadījumā *Wikingerhof* kā prasītāja atsauca uz “likumisku pienākumu”, kas izriet no apgalvotā konkurences tiesību normu pārkāpuma. Šajā procesuālajā kontekstā tiesai, kas izskata lietu, lai noteiktu savu jurisdikciju, ir jāuzskata *Wikingerhof* apgalvojumi par pierādītiem, ieskaitot faktu, ka tā bija spiesta parakstīt strīdīgos *Booking.com* vispārējos nosacījumus šīs sabiedrības dominējošā stāvokļa dēļ. Tādējādi šī pēdējā minētā sabiedrība nevar grozīt prasītājas pamatlietā prasības kvalifikāciju, savai aizstāvībai norādot uz argumentu, ka *Wikingerhof* ir “brīvprātīgi piekritusi” šiem vispārīgajiem nosacījumiem.

160 Skat. šo secinājumu 41. punktu.

161 Pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 23. oktobris, *flyLAL-Lithuanian Airlines* (C-302/13, EU:C:2014:2319, 36. punkts).

162 Šajā pašā nozīmē skat. Vilà Costa, B., “How to apply Articles 5(1) un 5(3) Brussels I Regulation to Private Enforcement of Competition Law: a Coherent Approach”, no: Basedow, J., Francq, S., un Idot, L. (red.), *International antitrust litigation: Conflict of laws and coordination*, Hart Publishing, Oksforda, 2012, it īpaši 24. lpp.

139. Visbeidzot, šajos secinājumos piedāvātā interpretācija neatspēko spriedumu *Apple Sales International* u.c.¹⁶³, kurā Tiesa ir nospriedusi, ka jurisdikcijas noteikšanas klauzula Briseles Ia regulas 25. panta izpratnē, kas ietverta līgumā, kurš saista izplatītāju ar tā piegādātāju, var tikt piemērota attiecībā uz prasību atlīdzināt zaudējumus, ko pirmais minētais cēlis pret otro minēto uz LESD 102. panta pamata, ja apgalvotā dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana izpaužas – kā šajā lietā – viņu līgumiskajās attiecībās¹⁶⁴.

140. Proti, kā jau norādīju šo secinājumu 89. punktā, jurisdikcijas noteikšanas klauzula – atkarībā no tās formulējuma – var attiekties uz visiem strīdiem, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām¹⁶⁵. Šis “tests” prasa tikai (pietiekami tiešu) saikni starp attiecīgo līgumu un aplūkoto prasību – ne vairāk, ne mazāk. Tās cēlonis šajā kontekstā nav noteicošs. Šādu klauzulu var piemērot gan prasībām “lietās, kas attiecas uz līgumiem”, Briseles Ia regulas 7. panta 1. punkta izpratnē, gan prasībām “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, šīs regulas 7. panta 2. punkta izpratnē, ja vien pastāv šāda saikne¹⁶⁶. Līdz ar to interpretācija, saskaņā ar kuru tāda prasība par civiltiesisko atbildību, kādu ir cēlusi *Wikingerhof* pret *Booking.com*, ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību”, ir pilnībā saderīga ar spriedumu *Apple Sales International* u.c.¹⁶⁷.

V. Secinājumi

141. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka prasība par civiltiesisko atbildību, kas ir balstīta uz konkurences tiesību normu pārkāpumu, ietilpst “lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu”, šīs tiesību normas izpratnē, tostarp tad, ja prasītājs un atbildētājs savā starpā ir noslēguši līgumu un apgalvotās pretkonkurences darbības, ko pirmais pārmet otrajam, materializējas to līgumiskajās attiecībās.

163 Spriedums, 2018. gada 24. oktobris (C-595/17, EU:C:2018:854).

164 Skat. spriedumu, 2018. gada 24. oktobris, *Apple Sales International* u.c. (C-595/17, EU:C:2018:854, 28.–30. punkts).

165 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 24. oktobris, *Apple Sales International* u.c. (C-595/17, EU:C:2018:854, 22. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

166 Skat. ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] secinājumus lietā *Apple Sales International* u.c. (C-595/17, EU:C:2018:541, 34., 35., kā arī 71. punkts).

167 Spriedums, 2018. gada 24. oktobris (C-595/17, EU:C:2018:854).